

Laenatud kandlega kaua ei mängi

Mustpeade maja tagastamine: intervjuu annab Tallinna Filharmoonia direktor MARKO LÖHMUS

Foto : INDREK VEISERIK

Sel aastal on ootamatult taas päevakorda tõusnud Tallinna vanalinnas asuv Mustpeade maja, kus on Tallinna Filharmoonia harjutus- ja esinemisruumid interpretidele, orkestritele, kooridele jm kultuurirahvale, samuti on leidnud sinna tee tänu publik. Kuidas juhtus, et aastaid linna ja eraomaniku kohtuvaidlusi üle elanud ning mullu lausa Riigikohtult õiguse saanud linnale kuuluv maja taas ohtu sattus?

2011. aastal ütles Riigikohus tõepoolest, et Mustpeade maja ei saa tagastada õigusjärgsetele omanikele. Taotluse olid esitanud Saksamaal tegutseva väikesearvulise Mustpeade vennaskonna järglased. Õiguslikult oli seejärel seis, et Vabariigi Valitsus pidi tegema uue otsuse. Taotluse tagastamata jätmiseks oli esitanud Tallinna linnavolikogu. Aasta alguses saatis Rahandusministerium kooskõlastusringile valitsuse uue korralduse tagastada siiski maja Mustpeade vennaskonnale, ja nii otsustaski valitsus juuni lõpul maja vennaskonnale tagasi anda, eirates sellega Tallinna linnavolikogu tahet.

Tallinna linn on sinna majja investeerinud miljoneid kroone maksumaksja raha ja andnud hoone Tallinna Filharmooniale kasutada-hallata. Teie kultuurikollektiivid on linna poolt korda tehtud maja omaks võtnud?

Nii on. Nagu meie ise anname sisu oma kodule, annavad muusikud, näitlejad, kunstnikud oma tegevusega sisu nendele hoonetele, kus meie kunstikollektiivid tegutsevad. Mul on tulnud oma tööaastate jooksul hallata üsna mitut kultuuriorganisatsiooni kätte antud ruumi. Võin kinnitada, et kultuuriinimesed hoolivad nendest hoonetest väga. Kolmandast isikust haldaja või kauge omanik ei oma majaga otsest emotsionaalset seost ega suhtu ümbritsevasse keskkonda iial nii heaperemehelikult ja hoolivalt kui need inimesed, kelle teiseks koduks on meie teatrid, kontserdimajad, muuseumid. Nii on ka loomulikult Tallinna Filharmoonia meeskonna ning Tallinna Kammerorkestriga.

Mida arvata kultuurirahva kinnisvaraalasest seisust laiemalt? Kas probleeme on ainult teil või kellelgi veel?

Minu senised kogemused ning uuringud, millega olen oma akadeemilises töös kokku puutunud, viitavad üheselt paarile suunale kultuurialase kinnisvara omandi- ja haldamisküsimustes, millest Eesti nn peavoolupoliitika järk-järgult, kuid kindlalt eemaldub.

Loe edasi lk 4-5

MIKS PEAB KANNELT LAENAMA, KUI VÕIKS OMA KANDLEL MÄNGIDA? Tallinn läheb jälle valitsuse vastu kohtusse, et kord juba võidetud protsessi Mustpeade maja tagastamata jätmise üle korrata. Mingeid mustpäid realselt ei eksisteeri, küllap kinnisvaraärimehed on kaunile majapärlile silma peale heitnud. Eesti valitsust ei huvita kannel, vaid raha...

Jüri Toomepuu rahvuslus läheb üle rassismiks

Tänavu pole poliitikas suvist hapukurgihooaega eriti märgata, sest järjepanu tuleb uudiseid Lõuna-Euroopa riikide makseraskustest ja rahvarahutustest, mis tõsiselt ohustavad euro jätkusuutlikkust. Maarjamaal kaasnevad debadid ESM-iga liitumise otstarbekuse üle, mis suure tõenäosusega võimaliku valitud kurssi küll ei väära.

ENDEL RIHKV
kolumnist

Küllap seetõttu on vähem tähelepanu pälvinud raamat, mis võtab sarkastiliselt kõne alla kõik Eesti poliitikute taasiseseisvumisest saadik toime pandud kahtlased või suisa kuritegelikud ettevõtmised.

Jutt on Jüri Toomepuu raamatust "Naer on terviseks" alapealkirjaga "Lõbusaid lugusid Eesti kakkikeerajatest", kus kedagi ega midagi ei säästeta.

Käkk ja selle keeramine Jüri Toomepuu, kes koos Andres Inniga on loonud mõtetelise Eesti Kakkikeerajate Liidu, arvab selle liikmete hulka kõik need poliitikud, kelle teod tema arvates on Eesti riigi ja eestlaste huvidega karjuvas vastuolus. See nimevõtteks valitud sõnakonstruktsioon lähtub ilmselgelt eesti rahvakeelsest väljendist "keer- ras käki kokku", mida kasu-

tatakse siis, kui tegevuse tulemiks on midagi mannetut või soovituile vastupidist. Sellest tulenevalt oleks küll vist õigem teo sooritajaid nimetada kakkikeerajateks (ühe k-ga). Küsida võib sedagi: kas ikka on kõige otstarbekam neid tegusid, mis tegija(te) enda jaoks andsid soovitud ja meeelpärase tulemuse, ristida kakkikeeramiseks?

Aga kaua Eestist eemal elanud meeste keelekasutuse kallal pole vist ilus norida, liiati arvestades seda, et selle kujundiga püüab Jüri Toomepuu oma loole anda satiirilise kõrvalmaigu. Seega jäägu

allpool kõik nii nagu raamatu autor on kirja pannud.

Teose 1. osas toob autor ära Eesti kakkikeerajate TOP-8. Siia on ta arvanud Toomas Hendrik Ilvese, Andrus Ansipi, Edgar Savisaare, Mart Laari, Siim Kallase, Juhan Partsi, Sven Mikseri ja Tunne Kelami. Kuigi ta neid mehi otsesõnu pingeritta ei sea, siis edaspidi tituleerib ta järjekindlalt esikakkikeerajaks meie tänase presidendi, keda ta läbivalt kutsub Ärna Toomaseks. Mart Laari peab ta Eesti kakkikeerajate institutsiooni loojaks, Edgar Savisaart kõige kohane- misvõimelisemaks kakkikee-

rajaks ning Andrus Ansipit lihtsalt andekaks ja edukaks kakkikeerajaks. Siia valikusse võetud poliitikutele paneb autor süüks needsamad patud, mis kõigile poliitikast huvita- tuile on juba ammu pähe kulu- nud. Nii meenutatakse Siim Kallase puhul eelkõige 10 miljoni dollari afääri, Juhan Partsi suurimaks patuks on Lihula monumendi mahavõt- mine, Edgar Savisaarel meh- keldamine venelastega, Ärna Toomasel ametikorteriga han- geldamine ja mahhinatsioonid Ärna talu ümber jne jne.

Loe edasi lk 7

Juhtkiri

Ikka ja jälle Savisaarest

TÕNIS MÕLDER
Keskerakonna noortekogu peasekretär

Iga endast lugu pidav meediaväljaanne tsiteerib või kirjutab vähemalt kolm korda nädalas poliitmaastiku vankumatust mehest Edgar Savisaarest uudiseid, mis eestlasi külmaks ei jäta. Need on teated, mis jagavad infot ning koguvad rekordilisel hulgal klikke ja kommentaare.

Erandiks pole ka suvi, kus eraldalt on tõusnud meedia keskpunkti Põhja ringkonnaprokuratuuri infopäring Šveitsi kolleegidele Savisaare kohta, mis käsitleb väidetava rahapesu uurimist. Pole esimene kord, kui Eesti õiguskaitseorganid Šveitsiga koostööd teha üritavad. Ajaloost on hea meenutada kunagist päringut Siim Kallase kohta 10 miljoni dollari kriminaalasja uurimise ajal, kus uurijad Ots & Co võtsid 1998. aasta talvel vaevaks lausa ise Zürichis ära käia. Tänapäevaks proksi tegevus on piirdunud vaid õnge vetteviskamisega lootuses „ehk hakkab midagi konkssu otsa“.

Meedial on oma ettekujutus asjade kajastamisest. Alati kui mõni teema puudutab Keskerakonda ja selle esimeest ning õiguskaitseorganeid, kommenteerivad teemat meie eksparteikaaslastest endised siseministrid Kalle Laanet ja Ain Seppik. Kahtlemata on tegu selles valdkonnas kogunud spetsialistidega. Huvitav aga oleks vahelduseks kuulda ka teiste kunagiste siseministrite Jüri Pihli ja Marko Pomerantsi arvamust, kes kindlasti on sama targad neid teemasid kommenteerima.

Küsimusele, miks Edgar Savisaar meediale ise otse kommentaare ei jaga, on lihtne vastus. Linnapea on puhkusel. Kui tal on midagi olulist lisada, siis naastes on ta valmis ka kogu meediaga suhtlema. Teine põhjus – antud teemal on ta avalikult kommentaare juba andnud, kuid läbi kanalite, mida teised väljaanded väga tsiteerida ei soovi. Jah, mõtlesin Kesknädalat ja Tallinna Televisiooni. On tekkinud olukord, kus erinevad meediaväljaanded on pandud keerulisse situatsiooni, mille lahendamiseks püütakse infokilde läbi „teiste kanalite“, et mitte tsiteerida Kesknädalat.

Tunnen inimesi, kes esimesel võimalusel keelaksid Kesknädala ilmumise põhjusel, et ta toob kaasa teatud ametiasutustele hulganisti tööd. Üks neist on Põhja ringkonnaprokuratuuri pressiesindaja Arno Pöder. Olen veendunud, et isiklikul tasandil on tema jaoks tegemist tavalise ajalehega, tööalasel paraku alati keeruka väljaandega. Hea näide on, kuidas Pöder jagas väga kidakeelselt selgitusi pärast 11. juulil Kesknädalas ilmunud Edgar Savisaare artiklit. Kuid nädal hiljem julgus ta tunnistada, et tööpoolest on proks alustanud kriminaalmenetlust, mis puudutab Tallinna linnapead. Loodan siiralt, et tänane Kesknädal talle liigset tööd ei anna – ikkagi suvi!

Savisaar on kirjutanud 15 raamatut. Seda võib võrrelda mõne kirjaniku eluaegse loomeviljaga. Kuid ükski tema eelnev raamat pole õiguskaitseorganites äratanud nii teravat huvi kui peagi ilmuv „Tõde Eestist“ I osa. Raamat, mis pole kindlasti meeltemööda täna valitsevatele parteidele, ning nad on nõus mängima iga räpast mängu, et teos trükivalgust ei näeks. Kuid võib olla mureta – ei ilmu mitte üksainus raamat, vaid terve sari, mis kõik järjepanu lahkavad meie ühiskonna valupunkte.

Kes keegi on küsinud, kes rahastas 2011. aastal ilmunud Tuuli Kochi raamatut „Savisaar – tujukas mängur“? Miks toona õiguskaitseorganid „tõde“ paljastava raamatu kohta huvi ei tundnud? Miks ei ole Savisaare personaalajakirjanikuks tituleeritud piiga tänaste teemade kohta sõnagi kirjutanud? Usun, et isegi vaatamata tema tutvustele õiguskaitseorganites jäävad praeguse teema käsitlemisel näpud lühikeseks! On ka võimalus, et tuues kõnesoleva uurimise üksikasjad päevaavalgele, võib olla proksi häbi piiritu, ning seda ei soovi siseministri partei.

Savisaar on õelnud, et Eestis opositsioonipoliitik olla on ohtlik. Olen temaga päri. Kui Soomes opositsioonis oleva Keskspartei peakontor läbi otsitaks ning selle esimeest kuulaksid õiguskaitseorganid pidevalt pealt, tekitaks see ka siin palju kõneainet. Enamus eestlasi oleks ise juba soomlaste kaitseks pöördunud Euroopa ja maailma inimõigusorganisatsioonide poole. Ei tasu siis imestada, miks Savisaar just nii käitus.

Kaitsepoliitise ja proksis on eraldi osakond, mis tegeleb Keskerakonna ja Edgar Savisaare jäljimisega. Loodetavasti saavad nemadki suvel puhata, sest sügis ja talv tulevad jälle tõised. Kõik eelnevad kriminaalasjad alates 1990. aastast, kust Edgar Savisaare nimi on läbi jooksnud, on lõppenud sisinaga nagu õhust tühjaks jooksev õhupall. Lõpeb samamoodi seegi. Nautigem sooja suve!

NÄDALA NUPUD

Erakondade populaarsuse suured erinevused

Kaks uuringufirmat, Emor ja Saar Poll, uurisid juunikuus erakondade populaarsust, ja jõudsid risti vastupidistele tulemustele. Muidugi on meetodid erinevad, kuid nii erisugused numbrid seavad uuringute tõsiseltvõetavuse suure kahtluse alla.

BNS-i tellitud TNS Emori uuringu tulemused olid juunis järgmised: Ref 31%, SDE 24%, Kesk 23% ja IRL 14%. Saar Poll andis samal ajal niisuguse tulemuse: hoopis Kesk 31%, SDE 27%, hoopis Ref 23% ja IRL 11% (vt andmed 25. juuli EPL, Andrus Saar „Kõige populaarsem jõud – pettunute partei“).

Ja veel üks huvitav üldse mitte väike nüansierinevus – kui Emori andmetel moodustab opositsiooni toetus 47%, siis Saar Polli andmetel on see koguni 58%, mis on koalitsioonile ikka tõeline tuline ora. Selle kohta küll mingeid kommentaare kuulda ei ole olnud.

Seevastu tuli sel nädalal taas, seekord siis juulikuine Emori uuring, kus Reformi toetus oli tublisti tõusnud, lausa 34%-ni – seda numbrit sai siis uhkesti pealkirjades kasutada kõrvuti justiitsminister Michali, Riigikogu liikmete Lillo ja Rõivase prokuratuuris ülekuulamise teemade kõrval. Teiste parteide toetus oli viimati Emori järgi SDE 25, Kesk 22 ja IRL 15%. Et neid küsitletuid, kes ei valiks ühtki parteid, on tervelt 39% (Emor), on seega oma eelistus olemas vaid 61% rahvast. See number pakkus netikommentaatoritele võimaluse matemaatilisteks etteasteteks, näiteks keegi Jaan kirjutab: „Nii et täpselt teada tahtmiseks tuleb võtta 34% 61st. See teeb 21%. Isamaaliidul 15% 61st teeb 9%. Eesti valitsusel on seega 30% elanike toetus. Kas see ongi demokraatia ehk enamuse võim vähemuse üle?“

Lõpetuseks – Saar Polli järeldus on, et tervelt 47% rahvast ignoreerib praegusi parlamendiparteisid.

Tallinna liiklusummikud tekitas olematu regionaalpoliitika

Hämmastav, millise kirega kiruvad ummikutes istuvad autojuhid Tallinna ühistranspordieelistusi! Vanemad inimesed (või ka need, kellel on veel mingisugunegi mälu säilinud) peaksid mäletama, et aastaid tagasi oli Tallinn suviti inimtühi. Enamik inimesi puhkas, kolis suveks linnast välja ja autosid ei olnud loomulikult ka nii palju. Väänast, Viimsist ja Murastest sõideti linn bussidega.

Kesknädala seisukoht on, et Tallinna ummikud tekitas parempoolse valitsuse olematu regionaalpoliitika, mis on lõpetanud maal igasuguse arengu, kaotades töökohad ja elujõulised asumid. On alanud järgmise aasta kohalike omavalitsuste valimiste kampaania, ja selleks sobivad hästi närviliste ja vihaste inimeste repliigid Tallinna liikluskorralduse kohta – kuigi Tallinn on veel viimaseid kohti, mis neil inimestel üleüldse Eesti riigis elada võimaldab. Neid rohkem kui sadat tuhandet, kes juba praegu majanduspõgenikena välismaal töötavad, Tallinn tööpoolest aidata ei suuda. Imelik, et keegi valitsuselt midagi ei nõua! Samuti ei kiru need pahased inimesed omaenda kodust vallavõit linnavalitsust, kust nad Tallinna tööle sõidavad. Ka koha-

likud omavalitsused peavad ju ettevõtluse ja oma elanike soodustuste eest seisma.

Lõpuks võiksid need mugavuskirjad poliitilise ärakasutamise asemel imetleda iseenda lollust. Milleks kolida linnast põldudele elama? Viimsigi pole muud kui üks põld ja mets, mida suure linnaga (=töökohad, lasteaiad, koolid) ühendab seesama üksainus Pirita tee, mida saaks laiendada üksnes mere arvel. Pudelikaelaks jääks ikkagi kitsuke Narva maantee – või arvavad need linnavalitsuse sõimajad, et Narva maantee majad tuleks lammutada, et nemad Viimsist autoga ükshaaval laiates saaksid uhkelt sakte kommel linna sisse sõita? Viimsi meenutab kohati juba Lasnamäed – on ilmselge, et ehitusmahud ja transpordikorraldus pole seal kuidagi proportsioonis. Ja kus on Viimsi töökohad? Miks ei küsita seda Haldo Oravaselt jt reformikatel ja IRLikatel, kes juba paarkümmend aastat on Viimsit juhtinud? Kesknädal mäletab küll, kuidas suure hurraaga kutsuti pärast eelmisi kohalikke valimisi Tallinnast ennast välja registreerima, et „Etsile mitte makse maksta“. Nõutagu nüüd teenust nendelt, kellele makse makstakse.

Anne Appelbaum: Saksalased lõikavad euroalakraisist suurt kasu

USA ajakirjanik Anne Appelbaum (pildil) väitis 25. juulil internetiväljaande Slate artiklis „Euroopa tõeline kriis“, et praeguses eurokriisis on tõeline võim Saksamaa käes ja Lõuna-Euroopa riikide saatus sõltub sakslaste armust. Saksamaa on andnud hättasattunud Lõuna-Euroopa riikide abistamisel suurima rahalise panuse. Lõuna-Euroopa riigid vajavad Appelbaumi arvates tõenäoliselt peagi veel finantsabi. Enne kui Saksamaa annab taaskord oma panuse hättasattunud riikide abistamiseks, peaksid Saksa poliitikud oma valijaskonnale ütleva tõtt. Ja see tõde on Appelbaumi arvates järgmine: „Mitte ükski teine riik pole euro abil rikkamaks saanud kui Saksamaa, mitte ükski

teine riik pole nii palju kasu lõiganud praegusest euroalakraisist kui Saksamaa.“

See on Appelbaumi sõnul hoidnud laenamiskursi Saksamaa jaoks suhteliselt madala ning lisaks ei hoia ühegi teise riigi pangad rohkem Euroopa kontinendi riikide võlgu kui Saksamaa pangad. „Saksalased ei „päästa“ oma naabreid suuremeelsuse tõttu, nii nagu paljud näivad uskuvat, vaid üksnes omakasu eesmärgil. Kuid kas Saksamaa avalikkus mõistab seda? Ja kas lõuna-eurooplased mõistavad, kui vähe valikuid on neile alles jäänud?“ küsis Appelbaum. USA ajakirjaniku sõnul on august traditsiooniliselt olnud finantskriiside kuu ja peagi võib teada saada, kas nii on ka seekord.

HIIBUSE NÄDAL

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn, Toom-Rüütli 3/5
Tellimine ja levi: 6 177 717

Peatoimetaja Urmi Reinde urmi@kesknadal.ee 6 274 583
Uudistejuht Indrek Veiserik indrek@kesknadal.ee 6 274 571
Toimetaja Tiit Maksim tiit@kesknadal.ee 6 274 573

Toimetus käsikirju ei tagasta. Kesknädalas ilmunud artiklid väljendavad nende autorite arvamust, mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Levi AS Express Post ja AS Eesti Post.
Lehte kirjastab MTÜ Vaba Ajakirjandus

ESM-i ratifitseerides kaotame iseseisvuse

Ühiskonna valupunkte analüüsiv eestikeelne portaal *De Civitate* avaldas 19. juulil advokaadi ja organisatsiooni *The Public Banking Institute* presidendi Ellen Browni kirjutise, mis ilmus algset ingliskeelsena portaalil *Global Research*. Kesknädal refereerib lühendatult Browni artiklit.

„Goldman Sachsi* kavandatud riigipööre, mis Ameerika Ühendriikides ebaõnnestus, on Euroopas peagi teoks saamas – s.t. asutamisel on maksimaksjate rahadega tagatud püsiv, pöördumatu ja ümberlukkamatu pankade päästefond,“ kirjutab Brown.

Ta toob välja, et 2008. aasta septembris õnnestus Henry Paulsonil, endisel Goldman Sachsi juhataja esimehel USA Kongressilt välja nõuda 700 miljardi USA dollarini ulatuv pankade päästepakett. Ent eesmärgi saavutamiseks oli Paulson sunnitud kasutama äärmuslikku lunimisstrateegiat, mis hõlmas endas ähvardusi maailma rahandussüsteemi kokkukukkumisest kuni riikliku sõjaseisukorra väljakulutamiseni.

„Mis peamine – nimetatud abipakett kujutas endast ühekordset meetet. Paulsoni katse luua USA-s pankade päästmiseks püsiv organ (nn TARP – *Troubled Asset Relief Program*) pörkas Kongressi vastuseisule ning oli määratud läbi kukkuma,“ märgib Brown.

Tema sõnul õnnestus 2011. a. detsembris Euroopa Keskpannga presidendil Mario Draghil, endisel Goldman Sachsi Eu-

roopa divisjoni asepresidendil ilma kellelki luba küsimata heaks kiita 500 miljardi euronil ulatuv Euroopa pankade päästmise pakett. Nimetatud sammule järgnes eurosooni rahandusministrite vastu ööd aset leidnud kohtumine 2012. aasta jaanuaris.

„Üksnes minimaalset meedia-kajastust leidnud kohtumisel võeti vastu otsus asutada Euroopa Stabiilsusmehhanismi (ESM) nime kandev alaline päästefond. Põhimõtteliselt on ESM institutsioon, mille võimuses on asetada eurosooni liikmesriikide valitsustele piiramatu võlakohustus,“ kirjutab Brown.

ESM-i varjuküljed

ESM on alaline päästefond, mis on mõeldud asendada ajutise iseloomuga Euroopa Finantsstabiilsuse Fondi (EFSF) ja Euroopa Finantsstabiilsusmehhanismi (EFSM), ning seda niipea, kui ESM-i aluslepp on ratifitseerinud liikmesriigid, mille kapitali sissetulevad 90% fondi kogumahust. See peaks eeldatavasti juhtuma 2012. aasta juulis.

Brown toob järgnevalt välja mõned olulisemad ESM-i le-

pingupunktid koos oma kommentaari või küsimusega:

[Artikkel 9]: „... ESMi liikmed kohustuvad tingimusteta ja pöördumatult tegema kapitali sissetulekse ... seitsme päeva jooksul pärast selle nõude saamist.“

Brown: „Seega, niipea kui ESM vajab raha, antakse meile seitse päeva, et täita meile pandud rahaline kohustus. Kuid mida ikkagi tähendab „tingimusteta ja pöördumatult“? Mis juhtub, kui rahvas valib riigi parlamenti esindajad, kes on raha ESM-ile andmise vastu?“

[Artikkel 10]: „Juhatajate nõukogu võib korrigeerida lubatud aktsiakapitali ning vastavalt muuta artiklit 8.“

Brown: „Küsimus: kas 700 miljardit eurot on üksnes algsummaks!? Sellest nähtub, et ESM-ile on antud õigus nõuda fondi täitmist piiramatul ulatuses ja millal iganes vaid heaks arvatakse, ning meil lasub artiklist 9 tulenevalt „tingimusteta ja pöördumatult“ kohustus maksta!“

[Artikkel 32, lõige 3]: „ESM, tema omand, vahendid ja varad on ... puutumatud igat laadi kohtumenetluse osas.“

Brown: „Küsimus: seega on ESM-ile antud õigus meid kohustusse kaevata, ent meil ESM-i vastu sellist võimalust ei ole!“

[Artikkel 32, lõige 4]: „ESM-i omand, vahendid ja varad on ... puutumatud täite-, kohtu-, haldus- või seadus-

andliku tegevuse raames toimuva läbiotsimise, arestimise, konfiskeerimise, sundvõõrandamise või muu kinnipidamise, ülevõtmise või sekkumise osas.“

Brown: „Küsimus: aga see tähendab ju seda, et tegelikult puudub ESM-i üle kontroll nii meie valitsustel, parlamentidel kui mistahes demokraatlikel seadustel. See on tõepoolest hämmastavalt suure võimuga leping!“

[Artikkel 35]: (ESM-i) ... „juhatajate nõukogu esimehel, liikmetel ja asendusliikmetel, direktorite nõukogu liikmetel ja asendusliikmetel, samuti tegevdirektoril ja muudel töötajatel on kohtulik puutumatus protsesside osas, mis puudutavad nende ametikohustuste käigus sooritatud tegusid, ning kõigi oma ametlike dokumentide osas.“

Brown: „Küsimus: seega, kõik isikud, kes on seotud ESM-iga, omavad sisuliselt isikupuutumust? Neid ei ole võimalik mitte millegi eest vastutusele võtta?“

Riikide majanduslik suveräänsus tuleb taastada

Browni sõnul on alternatiiv pankade võlaorjusele tõepoolest olemas. Selle asemel, et allkirjastada drakooniline ESM-i leping, oleks eurooplaste jaoks Browni arvates võrreldamatult eelistatum tühistada lihtsalt

Lissaboni leppe artikkel 123, mis lubaks Euroopa Keskpangal väljastada kohe raha otse hädasolevate liikmesriikide valitsustele.

„Alternatiivsel oleks mõeldav, et eurosooni liikmesriigid lähaksid majandusliku suveräänsuse taastamise teed, taastades oma riiklikud keskpangad. Need oleksid võimelised väljastama intressivaba raha, et finantseerida rahvuslikult olulisi majandusprojekte. Kuigi tegemist pole originaalse mõttega, on seda sammu kasutatud ajaloos korduvalt ja väga edukalt näiteks Austraalias ja Kanadas.“

„Paraku elame tänapäeval

maailmas, kus raha loomise ning krediidi väljastamise funktsioonid on muudetud parasitlike rantjeede monopoliks – privileegiks, mida kasutatakse selleks, et pigistada riikide majandussüsteemidest elumahlad välja. Sellepärast ongi kriitiliselt oluline, et raha loomise võime tagastataks riiklike valitsuste pädevusse, sest krediit on avalik hüve, mida peab haldama ja väljastatama, pidades silmas ühiskonna kui terviku huve,“ lõpetas Brown oma artikli.

[*] *Goldman & Sachs* on USA suurim ning tugevaimate poliitiliste sidemetega investeerimispank.

Majandusteadlased: pankadel tuleb lasta kokku kukkuda!

Nõmme TV (www.tv.nomme.info) on pisike veebikanal, kus ilmub ebaregulaarselt erinevaid fotosid ja videoklippe Nõmme elust ja inimestest. Oma Facebooki kodulehel avaldas Nõmme TV 18. juulil 127 saksakeelsetest riikidest pärit majandusteadlase hoiatuse, mis algset avaldati saksakeelses ajalehes *Frankfurter Allgemeine Zeitung*.

Teadlased toovad välja, et võlgade panemine Euroopa rahvaste õlule ei lahenda pikas perspektiivis tegelikke probleeme, vaid see viib selleni, et solidaarsuse sildi all subsidieritakse üksikuid võlausaldaajate gruppe ja moonutatatakse rahvamajanduse keskseid investeerimisotsuseid. Majandus tervikuna ei võida, vaid kaotab sellest. Kommertspank on samasugune äriettevõtte nagu kõik teisedki ning seega vastutab ta enda võetud riskide ja tehtud vigade eest omal kulul.

Kesknädal avaldab Nõmme TV Facebooki kodulehelt võetud majandusteadlaste hoiatuse muutmata kujul:

„Kallid kaaskodanikud, need otsused, mis kantslerile Euroopa Liidu riikide tippkohtumisel peale suruti, olid valed. Meie, saksakeelsete riikide majandusteadlased, vaatame suure murega samme pangandusliidu loomise suunas, mis tähendab kollektiivset vastutust eurosüsteemi pankade võlgade eest. Pankade võlad on peaaegu kolm korda suuremad kui riigivõlad ning ulatuvad viies kriisiriigis miljardite eurodeni. Seni veel tugevate Euroopa maade maksimaksjaid, pensionäre ja hoiustajaid ei tohi nende

võlgade tagamise eest vastutavaks teha, sest on ette näha hiiglaslikke kaotusi lõunariikide inflatsioonimullide rahastamisel. Pankadel tuleb lasta kokku kukkuda. Kui võlgade ei suuda võlgu tagasi maksta, siis võivad ja peavadki kahjusid kandma võlausaldaajad, sest nemad on investeerimisriski teadlikult enda peale võtnud ning ainult nende käsutuses on selleks vajalikud vahendid.

Poliitikud võivad loota ühtse pangandusjärelvalve raames tagatissummasid piirata ja nende kuritarvitamist ära hoida, aga vaevalt see neil õnnestub, kuni võlgnikriigid on eurosoonis enamuses. Kui tugevad

riigid pankade võlgade tagamises põhimõtteliselt kokku lepivad, siis hakatakse neile survet avaldama, et nad tagatise suurendaksid või leevendaksid

nende väljamaksmise tingimusi. Riid ja lahkarvamused naabrite vahel on sellesse üritusse sisse programmeeritud.

Pankade tagatiste suurendamisega ei päästeta ei eurot ega euroopluse ideed, kasu saavad sellest hoopis Wall Street, City of London ning ka mõned Saksa investorid, samuti rida kehvas seisus kodu- ja välismaiseid panku, kes saavad oma äri edasi ajada nende riikide ja kodanike kulul, kellel ei ole selle kõigeiga kuigivõrd pistmist. Võlgade sotsialiseerimine ei lahenda pikaajalises perspektiivis tegelikke probleeme; see viib üksnes selleni, et solidaarsuse sildi all subsidieritakse üksikuid võlausaldaajate gruppe ja moonutatatakse rahvamajanduse keskseid investeerimisotsuseid.

Palun teavitage nendest probleemidest oma valimiringkonna saadikuid. Rahvaesindajad peavad teadma, missugused ohud majandust varitsevad.“

Frankfurter Allgemeine
ZEITUNG FÜR DEUTSCHLAND

The Economist: 2018. aastal kehtib üks maailmavaluuta

1. septembril 1988 ilmus Briti nädalalehes *The Economist* tuleviku maailmamajandust visioniseeriv artikkel, mis tänapäeval mõjub tõeliselt prohvetliku ennustusena.

„30 aasta pärast maksavad ameerikalased, jaapanlased, eurooplased ja erinevate rikaste ja vaesemate riikide kodanikud sisseoste tehes ühe ja sellisama rahaühikuga,“ kirjutab *The Economist* aastal 1988.

„Hinnad ei ole määratud mitte dollarites, jeenides ega markades, vaid ütleme, et fööniksites. Fööniksit eelistatakse firmade ja klientide poolt, kuna see rahaühik on märksa käepärasem tänapäeval käibel olevatest rahvusvaluutadest, mis kolmekümne aasta pärast näivad vanamoelistena tänu 20. sajandi lõpul aset leidnud majanduskriisidele,“ ennustas ajaleht.

„Fööniksitsoon kehtestab rahvuslikele valitsustele karmid piirangud. Sel ajal ei saa enam olla sellist asja nagu iseseisev riiklik majanduspoliitika. Fööniksi emiteerimise ja kogused paneb paika uus loodud keskpank, mis tõenäoliselt oleks IMF-i järeleulija,“ kirjutab *The Economist*.

„Esialgsete ennustuste kohaselt tuleb fööniks kasutusele 2018. aastal, ja tervitage siis seda rahaühikut, kui see käibe tuleb,“ lõpetas *The Economist* oma ennustusartikli. Juhul kui maailmamajanduses peaksid asjad tõesti täbarasti minema, nii nagu sünged prognoosid ennustavad, kujuneks ka Kesknädala hinnangul fööniks ilmselt

ainsaks, kes kokkuvariseva eurosooni ja maailmamajanduse tuha tõstab. Teadupärast on Fööniks mütolooiline ja püha tulilind, kes sümboliseerib elu ja surma vaheldumist, ülestõusmist ja surematust. Ta elab müütide kohaselt 600–800 aastaseks,

misjärel ehitab endale kaneelikoostest pesa. Selles põleb fööniks tuhaks, millest ilmub muna, et anda linnule taas elu. Seega näib uue võimaliku rahaühiku nime-tamine fööniksiks olevat väga tabav. Eks aasta 2018 näita, kas *The Economist*i 24 aasta tagusest illusoorsest ennustusest on saanud reaalsus või mitte. **Kn**

Mida muudaksin Eesti riigis, kui oleksin peaminister?

Kui mina oleksin Eesti Vabariigi peaminister, viiksin ellu valimissüsteemi reformi.

NIKOLAI VORONIN

Keskerakonna noortekogu essee-konkursil ära märgitud töö

Eesti on demokraatlik riik, kus iga nelja aasta järel toimuvad demokraatlikud parlamendivalimised. Eestis kasutatakse proportsionaalset valimissüsteemi.

Proportsionaalses valimissüsteemis jagatakse saadikukohad parteide vahel proportsionaalselt (ehk võrdeliselt) neile antud häälte arvuga. Seda süsteemi kasutades valitakse

ühel ringkonnast mitu saadikut (saadikute arv sõltub rahvaarvust antud ringkonnas), see tähendab, et ringkonnad on mitmemandaadilised. Erakond saab niipalju mandaate, kuipalju ta ületab kehtestatud kvooti.

Proportsionaalse süsteemi alternatiiv on majoritaarne süsteem, kus igast ringkonnast pääseb parlamenti ainult üks saadik. Ringkonnad on ühemandaadilised. Valituks osutub kandidaat, kes saab rohkem hääli antud ringkonnas. Igas ringkonnas on igal erakonnal üks esindaja.

Need kaks süsteemi on põhilised, mida kasutatakse paljudes demokraatlikes riikides, kuid minu arvates ei ole need kõige demokraatlikumad süsteemid, mida võiks välja pakkuda.

Praegustes valimissüsteemides suured puudujäägid

Sellistes süsteemides on palju negatiivseid külgi, mis ei klapi kuidagi kokku demokraatia mõistega. Minu arvates proportsionaalses süsteemis ei ole loogiline, et kandidaate seatakse üles erakonna valimisnimekirjas, mis tähendab, et erakonna juhtkond saab ise reguleerida, kes pääseb ja kes ei pääse parlamenti. Nii võib kandidaat, kes on nimekirja lõpus, teha endale perfektselt valimiskampaaniat, saada rohkem hääli kui isegi nimekirjas esimene kandidaat, aga parlamenti ta ei pääse. Kas see on demokraatlik, kui inimesed annavad oma hääle ühe kandidaadi poolt, aga nende huve esindab ja kaitses parlamendis hoopis teine isik?

Proportsionaalse süsteemi puhul on võimalik ka kuritegu, nagu parlamendikohtade müümine. Nii võib erakonna liidriks (mõnes riigis) pakkuda altkäemaksu ja saada parlamendis koha, teiste tuntud ja austatud kandidaatide asemel.

Majoritaarse süsteemi puhul demokraatia printsiibid on kahjustatud veel rohkem. Ühemandaadises ringkonnas on näiteks 5 esindajat erinevatest erakondadest. Üks neist võib olla kõige tuntum ja saab 50% hääli ja sellega pääseb ta parlamenti. Mis siis saab teise poole inimeste huvidega ja maailmavaadetega? Kes neid esindab parlamendis? Nende hääled lihtsalt kaovad.

Nii võib teha järelduse, et valitud parlament ei peegelda täpselt valijaskonna tegelikke eelistusi ja valijate suure hulga puhul rahvavõimu printsiibid ei kehti. Kas see on demokraatia? Selle süsteemi puhul on eelistus suurteil parteidel ja väikesed parteid tavaliselt kaovad või saavad parlamendis vähe kohti. Aga nendes parteides võib olla koos palju inimesi, kelle eelistused parlamendis jäävad esindamata.

Minu arvates on need mõlemad süsteemid valed ja ebademokraatlikud. Järgnevalt proovin pakkuda uut demokraatlikku ja läbi- paistvat valimissüsteemi Eesti jaoks.

Üksnes IRL-i ja Reformierakonna valijate tahe saab täidetud

Esindusdemokraatia printsiibid eeldavad seda, et parlamendis on esindatud võimalikult rohkem rahva huve ja eelistusi. Mõlemad süsteemid, mis kehtivad praeguses maailmas, ei saa seda vajalikult mahus teostada.

Kõige loogilisem ja adekvaatsem jaotus oleks selline, et parlamenti pääsevad esimesed 101 esindajat, kes said kõige rohkem hääli. Miks niimoodi? Sest see peegeldab kõige täpselt inimeste huve ja eelistusi, kui esindaja sai rohkem hääli kui teine. See tähendab, et ta on saanud rohkem usaldust. Isik, kes sai kõige

rohkem hääli, saab peaministri koha ja määrab ministrikohtadele isikuid kohalt 2 kuni 12 (juhul, kui portfelle on 11). Nii muutub valitsuse koosseis ka demokraatlikumaks, kuid otsustusprotsess muutub keerulisemaks (aga see ei tähenda veel seda, et valitsus muutub töövõimetuks). Minu arvates, kui sellises koosseisus valitsus lepib midagi kokku, tähendab see ainult seda, et see otsus on kasulik tervele ühiskonnale.

Praegu on aga kõik otsused IRL-i ja Reformierakonna valijate eelised.

Need 12 isikut on siis riigi valitsus ja nende kohtadele parlamendis satuvad esindajad 102.–114. Parlamendi juhatuse peavad olema esindatud kõikide erakondade esindajad. See tähendab, et võitnud fraktsiooni kõige rohkem hääli saanud saadik on Riigikogu esimees, esimene aseesimees on teise koha saanud fraktsiooni liider jne. Nii esindatakse juhatuses parteisid ka võrdselt. Selle süsteemi puhul, kui valitsus on automaatselt tööle pandud, ei pea ka parlamendis koalitsioon ja opositsioon eksisteerima ning iga esindaja saab vabalt hääletada kas seaduse vastuvõtmise poolt või vastu, kuna ta ei ole end kohustanud koalitsioonilepinguga tegema kindlaid valikuid. (Praeguses situatsioonis on IRL ja Reform sõlminud koalitsioonilepingu ja hääletavad alati koos. Esindajal ei ole valikuvabadust, kui ta ei soovi endale probleeme.)

Kui parlamendis on kõikidel võrdsed ja sõltumatud hääleõigused, siis on parlament palju demokraatlikum.

Minu arvates tuleb ka loobuda sellest õigusest, et kui kandidaat pääses parlamenti, saab ta valida, kas minna parlamenti tööle või mitte. Kui olid nõus valimistest osa võtma, siis ole hea ja ära loobu oma lubadusest!

Sellise süsteemi puhul oleks ka suureks ja julgeks eeliseks parteide eksisteerimise täielik keeld, kui iga esindaja oleks iseiseisev ja vaba. Inimene, kes suutis rahvale oma maailmavaatelist positsiooni selgitada nii, et teda valitakse rahvaesindajaks, on tõeline poliitik, kes on vääriiline parlamenditöök.

Parlamendi saagu isikud vaid ausal teel

Sel juhul valitsuses ja parlamendis töötaksid iseseisvad inimesed, kelle taga ei ole erakonna liidrit ja tegevuskava. Nende Maa-

ÜHISED HUVID: Nikolai Voronin koos papagoide dresseeri- ja Vladimir Gorodetskiyga, kes töötab rändtsirkuses. 2011 a.

ilmavaade oleks palju paindlikum ja nende isikutega võiks olla kergem kokku leppida. Siis suureneks küll valitsuse ja parlamendi töö efektiivsus. Kui aga valitsuse töötaja on suure organisatsiooni esindaja, esindab ta oma organisatsiooni, kuid mitte otseselt rahvast. Selle olukorra puhul parlamendi juhatuse liikmeks peaksid saama järgmised kolm esindajat, kes valitsuse koosseisus kohta ei ole saanud (13.–15.). Kui selline süsteem, mille nimeks võiks olla

„DEMokraatlik Valimissüsteem“ (DEMO – kuna tasub proovida, kuid see ei ole veel täielikult välja töötatud), kehtiks meie riigis, töötaksid praegu parlamendis isikud, kes said kõige rohkem hääli. (Kui kujutada ette, et iga esindaja taga istuvad parlamendis kõik tema valijad, istuks praegu seal rohkem rahvast, kui seal kunagi on istunud.) Kuid praegu esindavad meid seal isikud, kes said näiteks tuhat hääli, aga nende eeliseks on see, et nad asuvad erakonna nimekirjas ülevaalt. Teised populaarsed ja austatud isikud said võibolla rohkem hääli, kuid partei liidriga nii tihedalt tuttavad ei ole. Tore, kui meie riigis seda ei ole, aga võibolla istub parlamendis isik, kes maksis rohkem raha oma koha eest partei liidriks.

Meie parlament oleks minu arvates maailma kõige demokraatlikum, kui kehtestataks selline süsteem. Kui töövõimeline see oleks, on juba teine asi ja teise analüüsi teema, kuid kõige demokraatlikum oleks ta kindlasti.

AUTORIST:

Nikolai Voronin on sündinud Ida-Virumaal, elanud 19 aastat Jõhvis. Praegu on ta 21aastane ja õpib Tallinna Ülikooli riigiteaduste instituudis. Koolliajal on harrastanud poksi ja mänginud kitarril. Juba 5 aastat on ta suviti töötanud tsirkuses ja praegu on ta tsirkuse telgimeister. 2010. aastal, kui ta läks ülikooli, astus Keskerakonda. Kuna ta õpib poliitikat ja politoloogiat, pakkusid talle huvi esseekonkursi teemad. Enda sõnul „proovis ta avaldada lihtsalt oma arvamust riigis toimuvast, ja tuli välja päris hästi, nagu nüüd selgus!“.

Algus esilehel

Esiteks – väliselt ehk boheemlasena mõjuv loov-isik, olgu muusik, teatri või kujutava kunsti alalt, suhtub enda omandisse väga hoolivalt ja heaperemehelikult. N-ö oma kodu puudumine, vastupidi, muserdab ja tekitab pingeid. Ilmselt mäletate üleelmise aasta probleeme ERSO ümber. Kogu inetu intsidendi varju jäi teenimatult see, millest ERSO-kad ise ütlesid kogu aeg rääkida – soov saada paremaid harjutusi ja olmetingimusi. Neid tollane kultuuriminister Laine Randjärv lahkelt maestro Neeme Järville ja ERSO-le lubas. Oma lubadusi täita aga ei suutnud.

Teiseks – olles nüüd juhtinud ligi kaks aastat Tallinna Filharmooniat, kellele linnavalitsus usaldas eelmisel suvel Mustpeade maja, olen

Muusikud (ja mitte ainult) on oma esindusorganisatsioonide ja loome-liitude kaudu peaministrile kevadel arvamuskirjad saatnud. Tõsi, Stenbockist pole ühtegi vastust neile tulnud.

näinud, kuidas auväärse ajaloo maja elavdab organisatsiooni ning, vastupidi, Tallinna Filharmoonia igapäevane tegevus ja meie struktuuri kuuluva Tallinna Kammerorkestri kontserdid

Laen

elavdavad maja. Ja veel, Mustpeadesse kolimise järel on Tallinna Filharmoonia vedanud selle pika ajaloo kultuurikeskuse erinevates saalides käima kammerorkestri sarju, Raivo Taffenau jazzklubi *Taff-Club*, muusikaliste kammerteatri- etenduste traditsiooni ning ka ekskursioone, kombineerituna barokkmusikaõhtutega.

Võib-olla olete filharmooniat lihtsalt nii hästi juhtinud, ja seda võib ju teha ka igas teises majas?

Ei oska mina oma tööle hinnangut anda ja ma pole kindlasti seda tüüpi juht, kes päevast päeva käsulaudadega oma visiooni ajal kaastöötajaid taga ajaks. Just oma maja on inspireerinud kolleege tulema välja ideedega, mis omakorda on avanud maja linnaelanikele ja külalistele ning kaunitele kunstidele.

Ometi on see hoone libisemas eraomaniku ilmselgelt ärihuvilisse kasutusse. Mis juhtub, kui see tõepoolest tagastatakse, missuguseks võiks kujuneda maja saatus?

Valitsuse korralduse algatas, nagu ma eespool ütlesin, Rahandusministeerium. Ministeeriumi asekancler Agris Peedu kirjutas ajalehes Pealinn, et valitsus saab tagastamata jätmise otsuse tegemisel arvesse võtta vaid olemasolevaid asjaolusid, mitte selliseid, mis võivad hüpoteetiliselt tulevikus ette tulla – näiteks hoone või selle mõttelise osa müük. Aulikud ametnikud Suur-Ameerika tänavast tegelikult just nii peakski talitama – see oligi

Helios – ho

Tallinna linnapea EDGAR SAVISAARE blogist 24. juulil

Valitsuse otsus tagastada Mustpeade vennaskonnale Tallinna Filharmoonia kasutuses olev kolmest hoonest koosnev sõjaeelne Mustpeade majavalidus muudab murelikuks. Ühe põhjusena tasub meenutada kunagist kino Heliose erastamislugu.

Omandireformi käigus tagastati sõjaeelse omanike järglastele Elya Zundelevitshile ja Jefim Zaidelsonile endine kinnistu 357 Viru tn 4. Korraldusega nr 630-k 19.04.1994 said nad endale hooned ja korraldusega 2461-k 26.10.1994 ka maa. Hoonete tagastamis- korralduses oli viide ORAS § 12 lg 6 tulenevast kohustusest kasutada elanike teenindamisega seotud ruume senisel sihtotstarbel viie aasta jooksul. Korraldustele kirjutas alla tollane linnapea Jaak Tamm.

Juba tollal ei osatud paraku ette näha ohtusid, mis avalike kultuuriobjektide erastamisega kaasneva võivad.

Helios oli oma tegevuse kinona lõpetanud 1990. a. Ent ruumid olid osa meie linna väärt-

arhitektuurist.

Kaupluse ja kinoga üürimaja Viru 4 valmis 1914. a nimekate arhitektide Karl Burmani ja Artur Perna projekti järgi. Kino moderniseeriti Edgar Johan Kuusiku kavandite järgi 1931. a ning 1939. a esinduskinoks. Kinosaali külge seinad olid kaunistatud orderiarkaadiga. Kinosaali kohal asunud ruumis korraldati 1917. a kunstinäitus. Nõukogude ajal oli kino nimi Oktoober.

Õigusjärgsed omanikud müüsid kinnistu edasi perekond Toolile. Korterid ja äriruumid hoonekompleksis remonditi ja on kasutusel, kuid kino Helioist on tabanud tragöödia. Endine sisustus ja siseviimistlus on lammutatud või lõhutatud, tühjalt seisvad ruumid saanud

atud kandlega kaua ei mängi

nii Tallinna Filharmoonia kui ka erinevate loomeliitude ja kultuurikõrgkoolide mõistus-pärane palve: et arvestataks just olemasolevaid argumente!

Juba sellesse Rahandusministeeriumi ametniku väitesse endasse on sisse kirjutanud suisa kaks vastuolu. Et lähtuda tuleb olemasolevast, aga kui tulevikus midagi juhtub

investeeringud pole Rahandusministeeriumile arusaadav ja olemasolev asjaolu, no mis siis see veel peaks olema?

Vennaskond lubab säilitada maja kultuurialase kasutuse?

Jah, sellel põhinebki nende nõue, et nad kultuuriga jätkavad. Vaadake, kultuurile

Kui pidasite aprillikuus omandireformikonverentsil oma mureliku ettekande Mustpeade maja vajalikkusest just kultuuritegevuseks, kasutasite head võrdlust Vanemuisest ja laenatud kandlest!

Nii oli. Enamik eestlasi teab peast "Kalevipoja" algusstroofi: „Laena mulle kannelt, Vanemuine!“ Üha enam viimase aja suundumusi kultuuris ja tema kinnisvarakasutuse muutusi analüüsid on mu mõte liikunud sellele, et miks Vanemuiselt seda kannelt ikkagi laenuks võtma pidi? Justkui oleks toda kannelt loojale ainult korraks vaja, mitte kogu eluks.

Justnagu oleks liisingus olev pill, ajutise rendilepinguga kasutada olev teater või kontserdisaal, kellegi teise kui muuseumi käes olev kirik midagi, mis on parem, efektiivsem, mõistlikum.

Kirjanik Hando Runnel on ühes oma lühisessees "Omandi küsimus" sellel teemal kunagi ka mõtisklenud. Küsimus tõuseb ümberringi toimuvat hinnates üha teravamalt: kas üüripinnal või kasutusrendis oleva kandlega tuleb kunst kuidagi efektiivsem? Ja kas see efektiivne kunst võrdub: parem, huvitavam, avalikum, rahvuslikum?

Kunsti teha ja avalikkust teenida saab ausalt vaid korporatiivsete huvide puudumisel. Kõik muud lähene-mised muutuvad pigem varem kui hiljem klubiliseks tegevuseks, millest avalikud asutused – ka Tallinna Filharmoonia – peavad selgelt distantseeruma. Eraomand pole muud kui väike grupp minasid, avalik omand on üks

KAUNIS INTERJÖÖR: Tallinna linn koos Tallinna Filharmooniaga on Mustpeade maja kompleksi pelgalt viimase aasta jooksul investeerinud üle 60 000 € (vanas rahas ligi miljon EEK). Rahandusministeeriumile peaks see suur investeering olema arusaadav asjaolu, mis välistaks tagastamise mõtte juba eos. Või tahetakse Tallinnale taas kord poliitiliselt ära teha? Kannatajaks jäävad kultuuriavalikkus ja publik.

MARKO LÕHMUS: Kunsti teha ja avalikkust teenida saab ausalt vaid korporatiivsete huvide puudumisel. Kõik muud lähene-mised muutuvad pigem varem kui hiljem klubiliseks tegevuseks.

(vennaskond pankrotistub vms) ning kinnistu läheb müüki, siis seda varianti arvesse võtta justnagu praegu ei saaks. Kuid mis meie kodanike huvi siis veel peaks olema, kui mitte see, et selline muinsuskaitse püü ja suur kammermuusikakeskus nagu Mustpeade maja on, teadmatusesse kättesse ei läheks. Ning teine vastuolu – kui arvesse saab võtta vaid olemasolevaid fakte, siis Tallinna linn koos Tallinna Filharmooniaga on Mustpeade maja kompleksi pelgalt viimase aasta jooksul investeerinud üle 60 000 € (mis mäletatavasti on vanas rahas ca 1 miljon EEK). Kui

võib anda tänapäeval ikka väga palju erinevaid definitsioone! Pole kahtlust, et Mustpeade vennaskonna seni avalikustamata plaanidega võib nende definitsioonide hulgast kindlasti mõne katutuva leida. Pole ka välistatud, et vennaskond pakub Tallinnale või Tallinna Filharmooniale üürniku-staatust.

aga ühtegi konkreetset ettepanekut laual pole, ja ka see kõneleb mõndagi. Kultuuriasutuste võimekus tänapäevasel kasinuse ajastul rente maksta on aga pea olematu.

ja alati tähelepanu all püsiv meie.

Mida teha, et Mustpeade maja eesti kultuurile alles jääks? Mida pillimehed-lauljad ise arvavad? Paistab ju kaugele, et tegemist pole seadusest tuleneva, vaid poliitikut-ärimeeste erahuvist tuleneva survega Tallinna linnale? Kõik kommentaariumid näitavad rahva toetust piltlikult 99:1 maja säilimisele senises kasutuses.

Ma ise suur veebikommetaariumide lugeja pole, küll on

aga palju on olnud murekõnesid teemal: mis saab edasi? See on muidugi väga häiriv, et just praegu, kui nii Eri Klasi kui ka kogu Tallinna Filharmoonia meeskonna tähelepanu peaks koonduma läheneva Birgitta festivali ja uue hooaja ettevalmistamisele, peab seda kõike tegema sellise äärmusliku stressi tingimustes. Eks valitsuse otsuse tegemise ajastus on juba iseenesest kõnekas fakt. Muusikud (ja mitte ainult) on oma esindusorganisatsioonide ja loomeliitude kaudu peaministrile kevadel arva-

muskirjad saatnud. Tõsi, Stenbockist pole minu teada ühtegi vastust neile tulnud. Nii õiguslikust kui ka isiklikust eetikast tulenevalt on minu ülesanne meie organisatsiooniga viimase võimaluseni kaitsta väärtusi, mida Mustpeade maja on kandnud ja milleks Tallinna Filharmoonia on ellu kutsunud. Meie asi on Mustpeade mängida kõrgetasemeliselt muusikat. Kõik need, kes sellest ei hooli, mingi ja mängigu noid teisi mängu.

Küsinud Urmi Reinde

iatav erastamisnäide

ohtralt külma- ja niiskuskahjustusi. Uut rakendust pole leitud. Tõsi, paaril korral on kinoruumis korraldatud teatri-etendust „Lõputu kohvijoomine“ ning tehtud ööklubilisi tantsupidusid.

Novembris 2010 toimus Kesklinna Valitsuses ööklubi eskiis-projekti arutelu. Sellele laekusid ümbruskonna elanike arvukad protestid. Põhjuseks seniste tantsupidude lärmi-

muusika, mis naabreid magada ei lasknud. Kesklinna Valitsus ei kinnitanud ööklubi projekti. BREM Kinnisvara haldur Kristjan Kimmer, kelle haldusalas on Viru 4 kinnistu, kinnitas, et neil uusi ideid pole ning kino ruumid seisavad endiselt tühjana. Raiskuläinud kultuuriobjekti, meie ühise kultuuripärandi, lagunemine jätkub ning süveneb. See on meie ühise kultuuripärandi raiskamine.

Tekib tahtmine taas küsida: miks on valitsusel soov kinkida tagastamise varjunime all Mustpeade majavaldust ühele väikesele seltskonnale? Kas nad on suutelised arhitektuuripäriliks olevat majavaldust hooldama ja haldama? Nii, et see säilitab senise avaliku kultuuriasutuse funktsioonid ning jääb linlastele ja külalistele vabalt ligipääsetavaks?

Praegused Mustpeade vennaskonna või pigem selle uuen-damise algatusrühma liikmed

võivad ju lubada, ent juriidiliselt pole tagasisaaja antavad lubadused siduvad kauemaks kui viieks aastaks (ORAS § 12, lõige 6). Tähtaja lõppemisel võib tagasisaaja öelda: nüüd teen oma majas, mida soovin. Ja see võib olla midagi märksa „tulusamat“ kui kontserdimaja.

Valitsus võiks endalt küsida sedagi, kas on mõttekas anda riigi enda haldusalas olev Niguliste muuseum-kontserdisaal EELK-le. Viie aasta pärast võiksid mõned kiriku-isad öelda: meil on tulusamaidki plaane kui keskaja kunsti muuseum. Miks nad siis küsivad kirikut endale, kui uue luterliku koguduse loomiseks pole vanalinnas vajadust? Mustamäel on iseasi, kuid Nigulistet sinna nihutada ei saa.

Ehk on valitsuse kolme tagastamiskava taga soov näidata, et valitsus ei tohi mitte milleski linnaga nõustuda?

Tallinn läks Mustpeade maja pärast kohtusse

Tallinna linn esitas Tallinna halduskohtule kaebuse Vabariigi Valitsuse 28. juuni korralduse tühistamise nõudes – valitsus jättis rahuldamata Tallinna linna taotluse Mustpeade maja kui olulise kultuuriobjekti tagastamata jätmiseks.

Tallinna linn on seisukohal, et korraldus on õigusvastane, kuna valitsus on leidnud, et vara tuleb tagastada Mustpeade vennaskonnale, kes pole vara tagastamise avaldust mitte kunagi esitanud.

Vara tagastamise avalduse esitas Bruderschaft der Schwarzenhäupter aus Reval e. V, kes samuti ei ole õigustatud vara tagasi saama, sest põhikirjalise tegevuse katkemise tõttu ei saa ta olla vara endise omaniku õigusjärglaseks. Ühtlasi on valitsus, hoolimata Riigi-kohtu poolt varasemas vaidluses antud suunistest, taas kord lähtunud lubamatuse eeldusest, et vara kuulub tagastamisele mõttelises osas.

Riik on otsuse tegemisel seega osalt korranud samu vigu, mistõttu varasemas Mustpeade maja puudutavas kohtumenetluses linnale kaotati. *Raepress*

Mustpeade maja – kõigile avatud

Huvilised on oodatud augustis peaaegu kõigil päevadel tutvuma Mustpeade majaga.

Omal käel majaga tutvumise hõlbustamiseks on saadaval väiketrickised. Majaga tutvuma pääseb piletiga, mille hind on 2€, alla 16-aastastele ja puuetega inimestele 1€, perepilet (2 täiskasvanut ja alla 16-aastased lapsed) 4€, eelkoolialised lapsed saavad siseneda tasuta.

Maja külalistel on võimalus osa saada 008 Galerii kunstivalikust, millest on märkimisväärsim Raul Meele maalinäitus „Valge piir punane piir“ Vennaste saalis, lisaks eksponeeritakse erinevates ruumides Piret Puppardi, Marin Silla, Annaliis Leitmäe, Sandra Mikiveri ja Tiina Sarapu kunstiteoseid. Eelmise aasta juunist haldab Mustpeade maja Tallinna linnale kuuluv kontsertorganisatsioon Tallinna Filharmoonia. Selle aja jooksul on hoonekompleksi ruumide kasutus märgatavalt intensiivistunud. Arvukate muusikaõhtute korraldamiseks on kasutusele võetud mitu seni alakasutuses olnud saali. Kunstiteadlase Jüri Kuuskemaa juhtimisel on aja-loopäri Mustpeade maja huvilistele keldrist pööninguni põhjalikult tutvustatud. Mustpeade majas tegutseb ka Eesti ainuke džässi- ja kirjandusklubi Taff-club.

Mustpeade maja ukseid on avatud ka kõigile teistele kontserdikorraldajatele. Pakutakse võimalust kõrgete külaliste vastuvõtte korraldada. Maja on oma kauni ning ainulaadse interjööri poolest üks erakordsemaid ning atraktiivsemaid kultuuriobjekte Tallinnas.

Lisainfot Mustpeade majast ja lahtiolekuajad leiab internetist aadressil <http://www.mustpeademaja.ee/www/?pid=1&lang=1> *Raepress*

Tallinn 10130 Toom-Rüütli 3/5

www.kesknadal.ee

Meie inimeste viimsetele elupäevadele mõeldes

Lugesin põhjalikult läbi Anne Tuurandi kirjutise „Kas meie hooldushaiglates töötavad sadistid?“ (25. juuli Kesknädalas) ja mu mõte koondus kahele probleemile.

Inimene on töötanud 40–50 aastat ja saanud pensionäriks. Kui ta nüüd olude sunnil peaks sattuma hooldushaiglasse või hooldekodusse, siis selgub, et tema pensionist ei jätku hooldushaigla või hooldekodu teenuse eest tasumiseks. Paljudel juhtudel peavad selle eest täiendavalt hakkama tasuma lapselapsed. Sellest küsimus: **kas meie pensionid on tõesti nii armetud või tahavad haiglad-hooldekodud veel teenida surmaootajate arvelt suurt kasumit???**

Manalatele minekut ootavad inimesed on kogu elu elanud tagasihoidlikes tingimustes. Arvatavasti ka oma elu lõpuaastatel ei nõua nad mingit liigset luksust. Elada kaheinimesetoas, igapäevane lihtne pruukost, nädalas korra vanni või duši alla ja puhas vahetuspesu jne. Raske on aru saada sellest, et niisugusegi teenuse maksumus kujuneb kallimaks kui kümme eurot päevas. Kuskilt olen kunagi lugenud, et inimene võib enda poolt loodud rahvatuluga (rikkusega) elada saja-aastaks ega vaja sel ajal teiste töövaeva enda elatamiseks. Kui juba elupäevi üle saja aasta, siis alles hakkaks ta tarvitama teiste tööga loodud rahvatulu. **Miks Eesti hooldekoduteenused on nii kallid?** – selle kohta ootaks mõnelt asjaosaliselt arusaadavat ja lihtsat seletust.

Olen varemalt ka mõne sõbraga arutanud eutanaasia ehk halastussurma rakendamise küsimust. Euroopas on see võimalus lubatud-seadustatud vist neljas riigis. Ka meil tuleks eutanaasia sisulisele arutamisele võtta ja seadustada. Kui ikka inimese olukord on juba täiesti lootusetu, siis on ainukeseks pääseteeks ja kergenduseks halastussurm. Kui niisugust inimvaret hoitakse hinges voolikutega ja pampersite vahel, ei paku selline elupikendus mingit hõlbustust asjaosalisele ja ta lähedastele. Ja kui oma viimset päeva ootava inimese veeteerimiskulud tuleb tasuda lastelastel, siis pole senisel „venitamisel“ mingitki õigustust.

Teen üldsusele ettepaneku: hakkame avalikult arutama eutanaasia rakendamise seadustamise-lubamise küsimust. Ja nõuame ka seda oma Riigikogu saadikutelt.

Manivald Müüripeal,

81-aastane pensionär, Varbla vald, Saulepi, Pärnumaa

Tunnused või tarvitamine?

Mitmetest raadiokanalist kõlas jaanilaupäeva hommikul rõõmusõnum – tabati 11 joobetunnustega autojuhti. Rõõmusõnum sellepärast, et tundus, et keegi polnudki alkoholi tarvitanud, sest siis poleks olnud tunnuseid, vaid oleks olnud mingi joove (promillides). Järgmisel hommikul aga teatati: rooli tagant on tabatud 52 ebakainet juhti. Seekord polnud ühtegi joobetunnustega tabatud. 27. juuni Õhtulehest lugesime, et tabati viis alkoholi tarvitamise tunnustega juhti.

Mis on tunnused ja mis on tarvitamine?

Kui inimene lebab maas, tuigub või kogeleb või tal on küljes tugevad viinalõhnad, on igapäev ühtmoodi arvamus – need on alkoholi joove tunnused. Kontrollimisel aga selgub, et mees lamas tervisehäire tõttu, tuikus tasakaaluhäirete tõttu n-õ tervislikel põhjustel, tugev alkoholilõhn tulenes viinapudelikorgi vahelt riitele imbunust, inimene kogeles terviserikkast tuleneva kõnehäire tõttu. Kõik need nn joobetunnustega isikud olid täiesti kained.

Baarmen segab kokteili, tarvitades erinevaid komponente, millest üheks on viin. Tal on alkoholi tarvitamise tunnus, kuid ta on kaine. Alkoholi võib tarvitada ka mõningate toitumise valmistemisel, ravimite jms.

Miks me eesti keelt risustame ja mõistujuttu ajame? Politsei on autoriteetne võimuesindaja ning peab ennast väljendama korrektselt ja täpselt. Teatagu siis, kas inimene oli kaine või ebakaine. Kas olid jääknähud (mis need tegelikult on?) või kerge, keskmine või raske joove? Selleks on politsei käsutuses vastavad mõõteriistad või meditsiinilise ekspertiisi teostamise võimalused.

Jaak Laidla Harjumaalt

Vang soovib paremat vanglat

Taas pälvis tähelepanu Eesti üks koletuimaid kurjategijaid – Maakri tänava laibatükeldajana kurikuulsaks saanud Markus Pasi Põnkä, kes kaaleb, et tema vanglatingimused Soomes polevat piisavalt head. (Mullu juunis põgenes ta Helsingis vanglaaust, aga tabati peagi.) 2004. aastal üleduka laenuari Fenno OY üks asutajatest kannab Tallinna ringkonnakohtu poolt 2007. a. määratud 12 aasta pikkust vanglakaristust oma äripartneri tapmise eest.

Põnkä tükeldas ketaslõikuri abil oma äripartneri laiba Maakri tänava tornmajas olevas miljardär Annuse väitel siseminister Ken-Marti Vaheri poolt omandatud korteris.

Laibatükeldaja on seotud ühe hiljutise huvitava juhtumiga. Nimelt on ajaleht Äripäev ilmselt kasutanud koputajana laibatükeldaja teist äripartnerit Rene Kuuskmanni, kes on Šveitsis elav erainvestor, et heita valgust Reformierakonna perioodika väljalaskmise saladustele.

Minu ettepanek on: kui Põnkale praegune vangla ei meeldi, toodagu ta üle Tallinna vanglasse. Äripäeval ka lihtsam – ehk saab veel mõned saladused teada.

Max Kaur

Maadevahetajate protsess on vaimne terroriseerimine

Kõrvaltvaatajale võib näida, et Eesti Vabariigi prokuratuur tegutseb otsekui eht stalinistlik repressiivorganisatsioon. Mille muuga seletada seda, et maadevahetuse-saaga on kestnud aastaid, hoides kohtualuseid vaimse pingel all, mis ei jäta nende tervisele mõju avaldamata.

Kohus tegi kaebeluste suhtes õigeksmõistva otsuse. Seega tunnistati prokuratuuri aastaid kestnud töö praagiks! Maksimumajate raha tuuldeloopimine kestab aga edasi, sest prokuratuur ei nõustu kohtuotsusega ja jätkab tühja tuule tallamist.

Kui järgmine kohtuinstants peaks kaebelused süüdi mõistma, järgneks Euroopa Inimõiguste Kohtu protsess, mille tulemus Eesti Vabariigi õiguskaitseorganitele au ei teeks.

Tuleb lõpetada prokuratuuri ebakompetentne tegevus selles asjas. Kohtualustel on aga õigus esitada kompensatsiooninõue aastatepikkuse vaimse terroriseerimise eest.

Elmar Hollmann, Kärdla

Tallinna Televisiooni olemasolu röömustab väga

Eriti meeldis mulle selle ürituse näitamine, kus Eesti Konservatiivne Rahvaerakond ja Lilleküla Selts nõudsid elektrituru avamise edasilükkamist. Teema on aktuaalne, sest elektrihinna tõus paneb meie rahakotile korraliku matsu. Koos elektriga kallinevad kaubad ja teenused. Meeldiv oli tõdeda, et east hoolimata tundsin end otsekui viibivat koos teistega Vabaduse väljakul. Nüüd siis arvamusest, et lolli rahvaga võib teha kõike, mida heaks arvatakse. Kahjuks on rahvas uskuma jäänud ja valinud end juhtima suured valetajad. Lubatud viie rikkama riigi hulka jõudmise asemel oleme hoopis kindlalt ankrus viie vaesema hulgas.

Meie pensioniga ei saa kohta kõige viletsamassegi hooldekodusse. Tavapensionist ja ühe lapse alampalgast jätkub vaevalt kuu aega kasutada hooldekoduteenust. Kuidas elab laps kuu aega sissetulekuta? Sellele Ansip ei vasta. Samal ajal peab laps toetama Kreekat, kus alampalk on kolm korda suurem kui Eestis.

Kui kirsturaha on meilt võetud, siis maetakse 10% surnutest ühishauda. Eesti kohta ennekuulmatu lugu! Samal ajal tehakse rikkastele suuri kingitusi. 2015. aastal on kavas tulumaksuäärana alandamine 1% võrra – 100 euro pealt saab tulu 1 euro! Suur osa maksualandusest kingitakse kõrgepalgalistele. Selle kingituse aga maksavad kinni vaesed tarbeksude tõusu arvel. Eestis moodustab tarbeks 43% maksudest. Sellega oleme EL-is ikka eesotsas.

Hoolimata rahva madalast elatusasemest täidetakse kõik EL-i ettepanekud. Valitsus ei pea rahvaga arvestama, sest rahvas on neid valinud. Seega on rahvas siiani rahul olnud ultraparempoolsete võimutsemisega. Rahvas, mõelge hästi, enne oma valikut teete! Parempoolset ei vii teid healooriiki! See peaks kõigile selge olema omaenda kogemuste põhjal.

Asta Rennit-Luksepp, Elva

Keskerakonna suvepäevad

11. ja 12. augustil
Vaibla puhkekeskuses
Kolga-Jaani vallas

Asukoht: Võrtsjärve põhjakaldal,
32 km Viljandist Tartu suunas;
43 km Tartust Viljandi suunas.
Lisainfo Vaibla puhkekeskuse
kohta kodulehel!

Osalejatele:

11.00–12.00 naiskogu infotund
12.00 suvepäevade avamine
12.20–14.00 poliitikaarutelu
(Edgar Savisaare osalusel)
Vaba Mõtte Klubi (Peeter Ernitsa juhtimisel)
15.00–16.00 infotund seenioritele

15.00–18.30 võistlused (pimevõrkpall, mälumäng, maleturniir, Keskerakonna rammumees 2012, käesurumine, köievedu, limbo)

15.30 *Gurmaania!*

16.00–19.00 Riigikogu liikmete vaba mikrofon (Kadri Simson ja Jüri Ratas, Marika Tuus-Laul ja Tarmo Tamm, Mailis Reps ja Yana Toom)
19.30 meelelahutusprogramm (Jüri Homenja, ansambel MelodyMix ja Sergei Maasin)
19.30 *Kaunis kaunimaks!* Soengute ja meikimise võistlus meestele

Noortekogu korraldab laupäeval Suvepoisi ja Suvepiiga valimise.

Pühapäeval hommikusöök, suvepäevade lõpetamine ja ärasõit.

Majutus ja telkimine!

Kuni 6. augustini osavõtutasu odavam, hiljem kallim. Kohapeal tasudes osavõtutasu väga kallis. Suvepäevadele registreerumine Keskerakonna büroos. Osavõtutasu ja tasu majutuse eest kanda Eesti Keskerakonna arveldusarvele 10220031930016 SEB Pangas.

Kõikidele küsimustele vastused büroo telefonil **6 273 460**
või meilitsi keskerakond@keskerakond.ee

Hea võitlus- ja mõttekaaslane!

20. augustil 2012 möödub 21 aastat Eesti riikliku iseseisvuse taastamisest.

Mäletatavasti tähistas Eesti Kodukaitse Ajaloo Selts Eesti iseseisvuse taastamise 20. aastapäeva temaatilise näitusega „Vabaduse teel 1990–1991“ Eesti Sõjamuuseumis. See andis ülevaate Eesti taasiseseisvumisele eelnenud aasta sündmustest: Eesti Kodukaitse loomine, Eesti piirivalve taasloomine, 1991. a. jaanuari- ja augustisündmused.

Näituse materjale komplekteerisid ja näituse koostasid Kodukaitse loomise ja piirivalve taasloomise vahetusosalised, Eesti Kodukaitse Ajaloo Seltsi juhatuse liikmed kolonel Henn Karits (organisatsiooni „Eesti Kodukaitse“ staabiülema asetäitja 1990, Eesti Piirivalveametite peadirektori asetäitja, logistikaülem 1990–2002) ja Aadu Jõgiaas (Eesti Kodukaitse piirivalve side-teenistuse ülem, valitsuse salajase sidekeskuse ülem 1991).

Nüüdseks on näituse ettevalmistamise käigus kogutud rikkaliku materjali baasil Henn Karitsa ja Aadu Jõgiaasa koostööna valminud sama perioodi sündmusi käsitleva raamatu käsikirja, mis on toimetatud-kujundatud ning peaks raamatuks saama ja trükkist ilmuma 20. augustiks. Tallinna Linnamuuseum avab sel päeval uue lähi-

ajaloole pühendatud püsiekspositsiooni, ja ilmuv teos oleks oluliseks täienduseks ajaloo tutvustamisel. Samuti ootavad selle raamatu ilmumist Eesti Sõjamuuseum – kindral Laidoneri Muuseum ja Tallinna Teletorn. Paljud endised kodukaitsjad, piirivalvurid jt taasiseseisvumise sündmustes osalenud leiavad ennast selle raamatu kaante vahelt.

Kahjuks tuleb kõige eest maksta – ka raamatu trükkimise eest. Mitmed isikud on meid juba aidanud, kuid kahjuks ei suuda me seni laekunud summaga garanteerida trükikojale tellimuse tasumist.

Eesti Kodukaitse Ajaloo Selts pöörab Teie poole palvega aidata kaasa, et raamat „Leegitseval piiril“ saaks planeeritud tähtajaks ilmuda.

Annetused palume teha

Eesti Kodukaitse Ajaloo Selts MTÜ nimele,
a/a nr **10220123745012**,
märksõnaga: „Vabaduse teel“

See raamat on Sinust, see raamat on Eesti Kodukaitsjatest, see raamat on meist kõigist.

Ette tänades
Eesti Kodukaitse Ajaloo Seltsi nimel

Enn Viidu,
juhatuse liige

Jüri Toomepuu rahvuslus läheb üle rassismiks

Algus esilehel

Mõnevõrra üllatav on ainult see, et Mart Laari suurimaks käkiks ei peeta mitte näiteks rublamüüki ega vanarauaostu Iisraelist, vaid hoopis alaliste elamislabade andmist Eestisse nõukaajal elama asunud venelastele. Andrus Ansipi puhul ei mainita poole sõnagagi tema tõeliselt suurt kätt – Tõnis-mäe monumenti käpardlikku teisaldamist ja sellega kaasnenud Tallinna rüüstamist nn “pronksiöö”. Viimatimainitud nüansil on lihtne seletus. Kogu raamatu läbivaks tunnusjooneks on autori veneviha, mis kohati võtab lausa rassistliku varjundi. Seetõttu mõistab ta korduvalt ja karmilt hukka kõik need poliitilised kokkulepped ja aktsioonid, mida saab mingipidi Eestis elavate venelaste või Venemaa jaoks soodsaks pidada, ning seega on Pronks-sõduri teisaldamine tema meelest tõenäoliselt pigem kangelastegu. Läbivalt hirmutatakse lugejaid sellega, et vene rahvusest inimeste ja eriti valijate arv kasvab Eestis pidevalt ja varsti saavutavat nad enamuse igas eluvaldkonnas. Seda mõttekäiku iseloomustab ilmekalt leheküljelt 129 valitud tsiteeritud: “Kui Edgar Bureshin Savisaar ja ta rahvuskasulased valitsuse üle võtavad, kehtestavad nad kahtlemata vene keele riigikeelena.”

Kordamine pole kunagi liiast

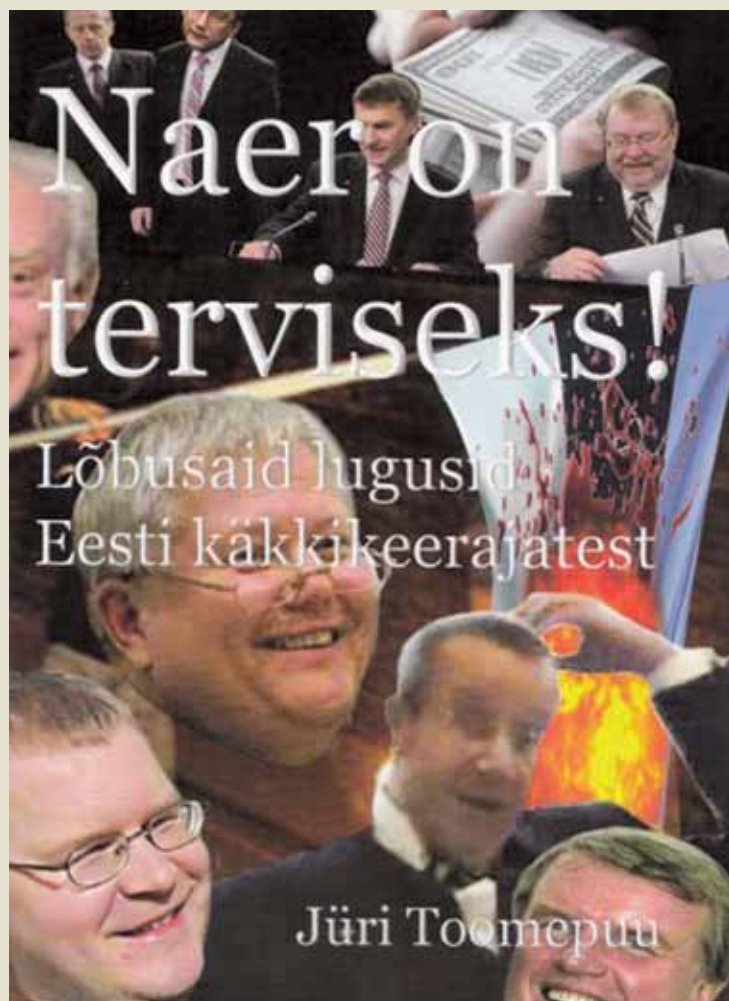
Raamatu teises ja tunduvalt mahukamas osas loetakse ükshaaval üles kõik need “kähid”, mida võimuelliiti kuuluvad poliitikud on viimastel aastatel kokku keeranud. Nende hulgas pole küll ühtegi, mis Eesti meedial oleks varem kahe silma vahele jäänud. Neid kõiki on kajastatud Kesknädalas, Äripäevas, Maa-lehes ja mõnikord isegi mõnes meil ilmuvas päevalehes. Suurem osa neist on seotud meie valitsuskolitsiooni kuuluvate poliitikutega, kuid igal võimalikul ja võimatul juhul kistakse mängu ka Kes-

Evelini turismitalu-rentimine Ärma Toomasele, elamislabadega äritsemise jne jne. Nagu eespool mainitud, pole kõigis neis lugedes midagi uut, kui mitte arvestada seda, et kunagi pole nad olnud tähelepanu keskmes üheaegselt. Pigem mängitaksegi poliitika sellele, et iga uus skandaal aitab rahva tähelepanu eelmistelt kõrvale juhtida ja need saab vaikselt kalevi alla lükata. Teisisõnu, kehtib raudne reegel, mida tähistab

Nali pole naljaasi

Kõnealust raamatut lehitsedes ja lugedes torkab silma, et autor pole (eriti teises osas) vae-vunud materjali korrastama ega süstematiseerima. Tegemist on pigem eri aegadel kirja pandud mõttesähvatustega, mis siis mehaaniliselt üksteise järel ära trükitud. Seetõttu esineb tüütult palju ülekorrumtamisi. Nii on näiteks lehekülgedel 74 ja 96 kirjeldatud kaitsepolitseinik Indrek Põdra poolt mafioosodele osutatud

nalja on teatavasti väga raske teha, seepärast ilmubki “Vahva sõdur Šveiki”, “Revidendi” või “Pisuhänna” mõõtu teoseid erakordselt harva ja vähem-andekatel autoritel oleks õigem valida mõni teine žanr. Raamat “Naer on terviseks” viib eelõeldule vaatamata mõt- ted taaskord sellele, et võim on narkootikum, mis muudab sellele ligi pääsenud inimesed peaaegu alati omakasupüüdlikeks. Nad hakkavad kasu- tama iga võimalust enda ja oma

POPULISTLIK ÜLDISTUS:

Olles õigusega ülimalt kriitiline kõigi poliitika toimuvate väärnähte suhtes, läheb Jüri Toomepuu korduvalt oma sõnakasutuses üle hea maitse piiri. Populistlikult kõiki poliitikuid ühte Eesti Kähkikeerajate Liitu sidudes, vähendab Toomepuu pikkade aastate jooksul Eestit valitsenud IRL-i ja Reformierakonna vastutust.

kõnekäänd “Las koerad hau-guvad, karavan läheb edasi”. Mõistagi ei muuda midagi ka Jüri Toomepuu raamatusse kirja pandu. Ometi aitab selle lugemine mälu värskendada ja meelde tuletada mõnd eriti kõnekat arvu. Raamatus antakse mitmel korral teada, et Ärma Toomase ja tema renditava Ärma Talu teenindamisega tegeleb pidevalt üle 60 maksu-

teeneid ja selle eest kasseeritud summasid peaaegu ühesuguses sõnastuses. Kahjuks pole sellistele apsudele reageerinud ka raamatu toimetaja.

Olles õigusega ülimalt kriitiline kõigi poliitika toimuvate väärnähte suhtes, läheb Jüri Toomepuu korduvalt oma sõnakasutuses üle hea maitse piiri. Nii leiame leheküljelt 37 lause: “Natuks kohtlasevõitu Parts majandusest suurt ei jaga.” Lausa paskvilli loeme aga leheküljelt 138, kus mõnitatakse Edgar Savisaare ema. Sellised labasused kisivad tunduvalt alla kirjapandu tõsiselt-võetavust ja pole välistatud ka tema vastu kohtuasja algatamine.

Kui alguses sai arutatud raamatu alapealkirja teemal, siis lõpetuseks võib öelda mõne sõna ka pealkirja kohta. See, nagu ka kaanekujundus, viitavad lõbusale lugemismaterjalile. Seda ses raamatus leiduv tekst aga kindlasti ei ole. See, et iga poliitikute ebaeetilist või siis suisa kriminaalset tegu Eesti Kähkikeerajate Liidu nimel takka kiidetakse, pole veel piisav võte tõelise poliitilise pamfleti sünniks. Head

kambameeste hüvede suurendamiseks, pööramata tähelepanu rahva arvamusele. Seda on ajalugu kinnitanud tuhandeid kordi, alates Egiptuse vaaraodest ja Vene tsaaridest kuni tänapäevaste rahvajuhtideni välja. Paraku ei suuda seda välistada ka demokraatiaks nimetatav ühiskonnakorraldus, sest võimul olid ja võimule pürgijad on suured meistrid rahvast valimislubadustega lollitama ja nende esindajaid oma rivaalide vastu üles ässitama. Seetõttu ei saa kunagi teoks Kähkikeerajate Liidu õudusunenägu, mida saab lugeda leheküljelt 56, et uue põhiseadusega kehtestatakse presidendi otsevalimine ning valitakse 51-liikmeline Riigikogu, kelle palgad nagu ka valitsuse liikmete palgad ei ületa kahtkeskmist palka ja kus keelatakse igasugune riigi arvel reisimine ja muude kulutuste tegemine väljaspool otseseid hädapäraseid tööülesandeid. Seda ei juhtuks isegi siis, kui kõnealuse raamatu autoril Jüri Toomepuul õnnestuks saada peaministriks.

Endel Rihvk

Raamat “Naer on terviseks” viib mõtted taaskord sellele, et võim on narkootikum, mis muudab sellele ligi pääsenud inimesed peaaegu alati omakasupüüdlikeks.

erakond ja Edgar Savisaar. Kajastamist leiavad võimuelliidi üle mõistuse suured palgad ja veel kopsakamad hüvitised, põhiseadusega vastu-olus olev riigikogulaste töötamine ettevõtete nõukogudes, pististe vastuvõtmine äri-meestelt neile soodsate seaduste ja otsuste tegemise eest, riigikaitse süstemaatiline hankeseaduse rikkumine,

maksjate rahast palka saava inimese. Leheküljel 65 on kirjas, et meie riigis on noore õpetaja palk 7,4 korda väiksem kui Riigikogu liikme palk koos kuluühikutistega. Leheküljelt 203 võib lugeda, et kui eestlase keskmine palk on praegu 792 eurot ja pension 305 eurot, siis teiste riikide abiraha vajavatel kreeklastel vastavalt 2323 eurot ja 1858 eurot.

TALLINNA TV

6. – 12. august

ESMASPÄEV, 06.08

09:00 Info TV
18:45 KAVA
18:50 TÄNA. Lühiuudised
19:00 Terve tervis*
19:30 Hommikukohv 6/13*
20:05 Dokumentaalfilm. Evi Tihemets
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
20:50 London 2012
21:05 Kultuurimeeter. HeadRead 2012*
21:35 Spordisõbrad
22:05 Golf. Estonian Amateur Open 2012*
23:05 KAVA
23:10 TÄNA*
23:30 Hommikukohv 6/13*
00:05 Dokumentaalfilm. Evi Tihemets*
00:30 Spordisõbrad*
01:00 Info TV

TEISIPÄEV, 07.08

09:00 Info TV
18:45 KAVA
18:50 TÄNA. Lühiuudised
19:00 Tallinlase tarbeks*
19:30 Luubi all*
19:45 Kooliõlümängud 2009
20:00 Kultuuripealinna kulla fondist. Ehtekunstnikud Noblessneris
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
20:50 London 2012
21:00 Garaažist välja*
21:30 Linnaruum 11/11*
22:00 Vaba mõtte klubi*
23:00 KAVA
23:05 TÄNA*
23:25 Luubi all*
23:40 Kultuuripealinna kulla fondist. Ehtekunstnikud Noblessneris*
00:10 Linnaruum 11/11*
00:40 Vaba mõtte klubi*
01:40 Info TV

KOLMAPÄEV, 08.08

09:00 Info TV
12:00 OTSE: LV Pressikonverents
18:45 KAVA
18:50 TÄNA. Lühiuudised
19:00 LV Pressikonverents*
19:30 Tallinn liigub*
20:00 Kirjandusarhiiv. Noor-Eesti 2011
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
20:50 London 2012
21:00 Spordisõbrad*
21:30 Meedia keskpunkt
22:00 Ülo Tuulikuga Sergei Dovlatovist
22:20 Dokumentaalfilm. Te saate veel mu üle uhkust tunda*
23:00 KAVA
23:05 TÄNA*
23:25 Kirjandusarhiiv. Noor-Eesti 2011*
23:55 Meedia keskpunkt*
00:25 Ülo Tuulikuga Sergei Dovlatovist*
00:45 Dokumentaalfilm. Te saate veel mu üle uhkust tunda*
01:25 Info TV

NELJAPÄEV, 09.08

09:00 Info TV
18:45 KAVA
18:50 TÄNA. Lühiuudised
19:00 Aleksei Turovski lood, 2*
19:30 Suvemix
20:00 Meistrite linn 5/14*
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
20:50 London 2012

21:00 Hingelt tugevad*
21:30 Ava lava, Tallinn
22:00 Elu peeglis*
22:30 Kultuuritehase arhiivist. Lõuna-Eesti
23:00 KAVA
23:05 TÄNA*
23:25 Suvemix*
23:55 Meistrite linn 5/14*
00:15 Elu peeglis*
00:45 Kultuuritehase arhiivist. Lõuna-Eesti*
01:15 Info TV

REEDE, 10.08

09:00 Info TV
18:45 KAVA
18:50 TÄNA. Lühiuudised
19:00 Luubi all*
19:15 Olümpiapäev Soome koolides
19:30 Kas tohib?*20:00 Kultuurimeeter
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
20:50 London 2012
21:00 Kirjandusarhiiv. Noor-Eesti 2011*
21:30 Estica. Hansa kaupmehe maja*
22:00 Suvemix*
22:30 Tallinn, olen kuulus!*00:05 KAVA
00:10 TÄNA*
00:30 Kultuurimeeter
01:00 Kirjandusarhiiv. Noor-Eesti 2011*
01:30 Info TV

LAUPÄEV, 11.08

09:00 Info TV
17:55 KAVA
18:00 Koos parima sõbraga*
18:30 Kultuurimeeter*
19:00 Meistrite linn 6/14*
19:30 Keskkonnanädal 4/10*
20:00 Garaažist välja*
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
20:50 London 2012
21:00 Ava lava, Tallinn*
21:30 Kultuuritehas Baltoscandali*
22:10 Vakhtang Kikabidze kontsert
23:35 KAVA
23:40 TÄNA*
00:00 Keskkonnanädal 4/10*
00:30 Garaažist välja*
01:00 Vakhtang Kikabidze kontsert*
02:25 Info TV

PÜHAPÄEV, 12.08

09:00 Info TV
17:55 KAVA
18:00 Aleksei Turovski lood, 3*
18:30 Ajaga sammu*
19:00 Kultuuripealinna kulla fondist. Ehtekunstnikud Noblessneris*
19:30 Kutseharidus Tallinnas 1/6*
20:00 Etnose kontsert. Noored tähed 1/2*
20:30 TÄNA. Pealinna uudised
20:50 London 2012
21:00 Mina, europlane 3/11*
21:15 Helsinki - Tallinn, 13. osa*
21:45 Maatriks 5/8*
22:15 Suured helid. Birgitta festival 2010. Lühiballetid KAVA
23:45 TÄNA*
23:50 TÄNA*
00:10 Helsinki - Tallinn, 13. osa*
00:40 Maatriks 5/8*
01:10 Info TV

„Meedia keskpunkt“ 1. augustil

Tallinna TV meediasaates

täna kell 21.30

Saatejuht: HEIMAR LENK

Osalised:
TOOMAS LEPP
ALLAN ALAKÜLA

* Justiitsminister peaks tagasi astuma!

* Reaktsioonid Savisaare viimastele artiklitele

* Liitriik või riikide liit?

Nädala juubilar MILTON FRIEDMAN 100

Milton Friedman sündis 31. juulil 1912 New Yorgi Brooklynis neljalapselise perekonna neljanda lapsena. Vanemad olid immigrandid, kes saabusid Ameerika Ühendriikidesse lastena.

Kui Milton oli aastane, siirdusid vanemad Rahway'sse, väikelinna New Jerseys New Yorgi lähedal. Ema hakkas pidama väikest kuivainetepoodi, isa proovis elatist teenida juhutöödega. Perekonna sissetulek oli väike ja ebakindel.

Nagu öedki, käis ka Milton Rahway avalikus alg- ja keskkoolis. Rahway High School'i lõpetas ta 16. sünnipäevaks 1928. aastal. Pisut enne seda suri isa, jättes Miltoni perekonna toitja rolli.

Lähikondsete ootused noormehe suhtes olid ühesed – kindlasti astub ta kolledžisse. Tal tuli aga oma õpinguid ise rahastada, mis tähendas täiel määral omal käel hakkamasaamist. Ta võitis stipendiumi Rutgersi ülikoolis õppimiseks. Täiendavalt finantseeris ta end, töötades ettekandjana, teenides elatist kauplustöötajana, viies ellu mõningaid ettevõtlusprojekte ja tehes suviti juhtööid. Alguses spetsialiseerus ta oma õpingutes matemaatikale, hiljem kandus huvi majandusteaduse poole. Bakalaureusekraadi sai 1932. aastal.

Ta jätkas õpinguid Chicago ülikoolis. Õpingute rahastamise pakkus välja ka Browni ülikool, kuid see oleks tähendanud tegusimat rakendusmatemaatika alal. Selleks ajaks oli ta teinud lõpliku valiku majandusteaduse kasuks ja jätkas haridusteed just Chicago ülikoolis.

Friedmani esimene aasta (1932/33) Chicagos oli talle finantsiliselt raske, kuid intellektuaalselt avas tema ees uue maailma. Ta sattus kosmopoliitsesse ja liikuvasse intellektuaalsesse

atmosfääri, millest ei osanud varem unistadagi ja mis muutus tema elu oluliseks pöördepunktiks. See oli ühtlasi aasta, mil ta kohtas oma tulevast abikaasat. 1933. a. sai Friedman Chicago ülikoolist magistrikraadi.

Alguses oli tal raske akadeemilist tööd leida. Ta asus 1935. aastal Rahvuslikku Ressursikomiteesse, kus oli seotud suuremahulise tarbijaeelarvete uuringuga. Sellest ammutatud ideed panid aluse tema tarbimisfunktsiooni teooriale.

1937. aastal asus Friedman ametisse Rahvusliku Majandusuuringute Büroo juures, töösuunaks sissetulekute analüüsimine. See pani aluse tema tegevusele püsiva tulu hüpoteesi väljatöötamisel ja selle viimistletud kujul esitamisele 1950. aastal. Hüpotees selgitab, et teenuste pakkumise litsentseerimine piirab kunstlikult pakkumist ja tõstab hindu.

1941–1943 tegutses sõjaeagsete maksupoliitiliste lahenduste väljatöötamisel – USA valitsus vajas hädasti raha, et sõjalisi kulutusi finantseerida, ning Friedman neid lahendusi ka pakkus.

1943. aastal liitus ta Columbia ülikooli sõjauuringute osakonnaga, kus ta veetis matemaatikostatistikuna kogu ülejäänud aja Teisest maailmasõjast. 1946. a. sai ta Columbia ülikoolist doktorikraadi.

1946. aastal võttis Friedman vastu pakkumise õpetada majandusteooriat Chicago ülikoolis ning jäi sinna kolmekümneks aastaks, aidates üles ehitada tugeva majandusteoreetikute koolkonna, mida tuntakse Chicago majanduskoolkonna nime all. Sellest koolkonnast on mitu teadlast pärjatud Nobeli majandusauhinna.

Friedmani tegevust Chicago ülikooli juures tuleb iseloomustada kui aktiivset soovi kaasata teadustöösse erinevaid teadlasi ja spetsialiste. Selline lähenemine tagas olukorra, kus Chicago koolkonna produktioon tõusis majandusmaailmas väga tunnustatud kohale.

Euroopa seisukohalt tuleks rõhutada, et 1950. a sügisel oli Friedman USA valitsuse konsultandina Pariisis ja analüüsis Euroopa ühisturule aluse pannud majandusmudelit. Sellest uurimusest sai alguse ka tema teoreetiline tegevus ujuvate vahetuskursside analüüsimisel ja valuutade vastastikuse toime määratlemisel.

1976. a. autasustati Friedmani Nobeli majandusauhinna. See oli tunnustuseks tema tegevusele tarbimise analüüsi vallas, raha-

teooria aluste kujundamise, raha ajaloo lahtimõtestamise ja stabilisatsioonipoliitika keerukuse demonstreerimise eest. Teda on peetud 20. sajandi teise poole kõige mõjukamaks majandusteadlaseks.

Friedmani panusest maailma majandusteadusesse võiks pikalt ja detailseult kirjutada – see on tõeliselt suur. Friedman on muu hulgas huvitav inimene selles mõttes, et pea kõik märkimisväärsed töösuunad, kuhu elu on teda viinud, on kaasa toonud tema tehtud avastusi või teooriaid. Need avastused polnud mingid pisiasjad või üksikud tehnilised detailid, vaid pigem ikkagi maailma majandusteadust mõjutanud saavutused.

Näiteks tema viibimine Pariisis 1950. a ja sealne töö viisid selleni, et tulemuseks oli hilisem põhjalik teoreetiline tegevus ujuvate

vahetuskursside vallas. Ameti- alased kohustused 1937. a. Rahvuslikus Majandusuuringute Büroos aga viisid selleni, et saadud kogemuste ja kogutud andmete põhjal töötas ta välja püsiva tulu hüpoteesi.

Friedmani majanduslik seis oli tema karjääri algul väga raske. Teda aitasid akadeemilisse maailma stipendiumid ja mitu õppejõudu, kes olid noore teadlase talendi avastanud. Temast sai 20. sajandi mõjukaim majandusteadlane seetõttu, et talente hindav haridussüsteem võimaldas tal ennast avaldada ja arendada – vaatamata sellele, et tal polnud raha. Kui teda ümbritsev majanduskord oleks olnud 100% vaba džunglimajandus, kus tugevam jääb ellu ja nõrgem süüakse ära, siis poleks olnud ka ühiskondlikku abikätt, mis Friedmanile algse hoo sisse andis, siis

oleks jäänud tema teaduslikud avastused tegemata ja maailm oleks tema saavutuste võrra vaesem kui nüüd. Ehk, teisisõnu, vabamajanduse eestkõnelejana tuntud Friedmani teooriad said sageli tekkida seetõttu, et majandus, kust ta pärines, polnud vaba ja toetas nõrgemaid.

Friedmani elu ja saavutused on kõige paremaks tõendiks, et ühiskonnas on oluline tagada kõigile juurdepääs haridusele. Kõige suuremad teaduslikud avastused ja hariduslikud saavutused võivad teinekord tulla just sealt, kus neid ühiskonnas sageli – olgugi et ebaõiglaselt – kõige vähem oodatakse, ehk siis vaesusest ja äralõigatud informatsioonist.

Kui inimestele, kes on vabamajanduses teinekord nurka surutud ja kellelt on haridustee ära lõigatud, anda võimalus õppida ja ennast arendada, siis võib sealt tulla arvestatavat ühiskondlikku edasiviivat jõudu ja arenguenergiaid.

Lõpetuseks peaks rõhutama, et vabamajanduse pooldaja Milton Friedman on kõige positiivsema vaba turumajanduse edu näiteks toonud alati Hongkongi.

Samas on ajalugutanekstõestanud, et Hongkong pole oma vabamajandusliku orientatsiooniga olnud kunagi edukam kui praegu, ehk pärast seda, kui ta läks targalt majandust suunava Hiina riigi alluvusse.

Teisisõnu, kas praktika ikkagi ei tõesta seda, et vaba turumajandus on küll hea ja efektiivne, kuid paremaid tulemusi annab siiski koostöö targalt suunatud majandusega.

Jaani Ömbel

Eduard Tinn: Euroopa kultuuri pole vaja solkida mingi multikultiga

Endine poliitik, nüüdne riigiametnik LAURI VAHRE kirjutas 11. juuli Postimehes Marxi jm „sotsialismuse“ vastase artikli „Rassiviha, klassiviha ja kultuuriviha“. Talle vastas filosoofia doktor EDUARD TINN essee „Marx polnud valeprohvet“ (PM 18.07.2012). Kesknädal pidas Tinni kirjutist, eriti selle lõpuosa, niivõrd oluliseks lühiülevaateks Euroopa kriiside hetkeseisust, et avaldame Tinni loost juuresoleva katkendi ka oma lugejatele.

Marx polnud valeprohvet

EDUARD TINN

Vaatame, kuidas funktsioneeris Marxi pärand läänes. Veel 19. sajandil loodi vasakpoolsed parteid, mis jätkasid Marxi pürgimusi ideaalsema ühiskonnakorra poole. Sotsialistide ja sotsiaaldemokraatide jaoks jäi oluliseks Marxi idee võimule pürgimisest. Ja võimule ka pürgiti, eeskätt reformistlikul parlamentaarsel teel. Tänapäeval ongi Euroopas kord võimul vasakpoolsed, siis jälle vasakpoolsed.

Vasakpoolsete roll oli ajalooliselt tähelepanuväärne. Nemad võitlesid palgatöölise õiguste ja edumeelsete reformide eest ning 20. sajandi kapitalism polnud enam võrreldav

19. sajandi Marxi-aegse kapitalismiga, see oli muutunud inimnäoliseks, see oli muutunud heaoluühiskonnaks.

Vahre jutt, et vasakpoolsed on ka tänapäeval marksistliku vägivalla jüngrid, on imelik, sest Rootsi sotsiaaldemokraadid või Prantsuse sotsialistid on pigem järeleandlikud paipoisid, pehmete väärtuste nõudjad.

Marxi sotsialistlikud ideed ei paisanud kõrvale kapitalistlikku mudelit, need integreerisid tänu tema järgijatele praegusaegsesse ühiskonda ja aitasid seda parandada.

Nii paradoksaalne kui see ka ei tundu: Marx polnud kapitalismi hauakaevaja, vaid paljuski tema päästja. Seega ei oksendatud marksismi välja kui „halvaks läinud kotletti“, nagu tahab

sisendada Vahre. Veel pärast esimest maailmasõda ehitasid Inglise leiboristid oma programmdokumentide järgi sotsialismi.

Marxi idee klassivõitlusest töötas siis, kui rikaste ja vaeste vahel olid ülitõravad vastuolud nagu 19. sajandil Euroopas. Kui vastuolud vähenesid ja kapitalism muutus heaoluühiskonnaks nagu 20. sajandi teisel poolel, siis jooksid jutud klassivõitlusest liiva. Muidugi ei saa välistada, et 21. sajandi globaalsed pinged ja vastuolud kergitavad uuesti siin-seal vana ideed klassivõitluse vajalikkusest.

See, et Vahre tahab Kambodža ja Hiina võimude või stalinismi kuriteod Marxi kaela riputada, on pehmelts öeldes odav propagandatrikk.

Tõsi, see propagandatrikk võib vähem haritud publiku ja noorte hulgas läbi minna, sest meie, eestlased, ju kannatasime kommunistide tõttu, meid on küüditatud. Tegelikult kannatasime aga Vene bolševismi ja konkreetset stalinistide pärast.

Aga kes viitsib tänapäeval teha vahet humanistist kabinetioptelase Marxi, mafioosode liidri Lenini, kurjategija Stalini või Aasia türannide Mao ja Pol Poti vahel – ühed kommunistid kõik. Lääneeurooplased on selles küsimuses intelligentsamad, kui hindavad Marxi kui suurt Euroopa mõtlejat, kelle ideed on rikastanud läänit ning kasuks tulnud sealsetele ühiskondadele.

Mis puutub aga Marxi ideede levikuisse idas, siis see on kahetsusväärne müüt. Marxi nime kasutades teostati seal asiaatlikku despotismi. Mingit sotsialismi selle termini marksistlikus tähenduses pole NSV Liidus ega mujal maailmas kunagi olnud. Kõik see oli vaid sõnadetasemel.

Vahre ratsarünnak Marxi ei kõiguta. Küll aga tõstatab Vahre ühe tõsise teema – „poliitkorrektsusest hullunud“ lääs. Ma formuleeriks asja veelgi teravamalt. Mulle teeb muret lääneeurooplaste kapitulatsioon keskajaegsete islami usujüngrite ees.

Seda just nimelt põhjusel, et ELis valitseb ärikate väärtusorientat-

sioon. Kaupade, teenuste ja inimeste vabast liikumisest on vähe, et seista tugeva Euroopa eest. Ärikate loogika järgi tuleks ka Türgi, mis pole mentaliteetdilt mingi Euroopa, võtta ELi, sest turg ju laieneb, saab rohkem osta ja müüa. Tänapäeva Euroopa ärikate väärtused on loomulikult ka osa euroopalikest väärtustest, aga ainult üks osa.

Euroopalike väärtuste selgroog peaks püsima ikkagi antiikaja, kristliku etapi, renessansi, valgustuse ja uuema aja humanismi pärandil. Kui Hispaania jalgpalliklubid müüvad oma kristlikud sümbolid šekidele, kui tänapäeva Euroopa parem-, aga eriti vasakpoolsed lasevad endale pähe istuda uusbarbarlikel massidel ja lobisevad mingist absoluutsest tolerantsusest kõigi suhtes, siis on see sügav kriisiseisund.

Loomulikult on käes kriis, kui ei toetuta enam omaenda aastatuhandete jooksul loodud põhiväärtustele, kui kaduma on läinud au ja väärikuse mõiste ja kõik on ainult müügiks. Euroopa kultuuris on sisuliselt olemas kõik vajalik, et edasi minna, see

on hindamatu varamu, allikas, millest võib juua ikka ja jälle, ning pole vaja seda allikat solkida mingi multikultiga.

Marx arvas, et kapitalism pole ideaalmudel. Ilma inimeses oleva ahnusest on kapitalistlik mudel mõeldamatu. Isiklik kasu on liikumapanev majandusjõud. Aga me saame vist aru, et ka inimeses olevat eneseohverdust, altruismi, ligimesearmastust, üllust jne võiks elus märksa rohkem olla.

Meil on, kuhu edasi areneda, ja unistusi, aga ka utoopiaid inimväärikamast tegelikkusest ei saa keegi keelata.

Vahre järgi tuleb välja, et tänapäeva Euroopa kultuurikriis on süüdi Marx kui valeprohvet. Minu arust on süüdi tänapäeva Euroopa võimuelliit, kes mõtleb ärikate kombel kitsalt ja printsiibitult. Aatelised inimesed on Euroopa liidrite hulgas kadunud. Ainult rahaga ei saa asju korda – uusbarbaritest usufanaatikud oma šariaadiga on äraostmatud ja mingit tolerantsust nende suhtes eurooplastel olema ei pea.